

LAPSEMME

2026

Mannerheimin Lastensuojeluliiton jäsenlehti

**Tekoäly
ystävänä ja
terapeuttina**

VINKIT

**Miten digi-
suositukset saa
osaksi arkea?**

ADOPTIOÄITI

ELLEN JOKIKUNNAS

**Vanhemmuus
ei vaadi
sirkustemppeja**

Teemanumero:

Kuuluuko nuorten ääni?

Lisäksi Tukarit luovat yhteishenkeä • Tukilinja auttaa illalla • Digityöpajassa oppii mediataitoja

Yhdessä on hauskeempaa – jokaisella on oikeus leikkiin!

Tallink Silja ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto ovat yhdessä laatineet Harri Hylkeen kaverisäännöt kannustamaan lapsia ja perheitä hyviin kaveritaitoihin, iloiseen leikkiin ja toiset huomioivaan yhdessäoloon. Ota tästä kaverisäännöt talteen!

Yhdessä haluamme olla mukana rakentamassa arkea ja reissuja, joissa jokaisella lapsella ja perheellä on hyvä olla.

Harri Hylkeen kaverisäännöt

- 1. Puhutaan kauniisti ja ystävällisesti**
 - ei haukuta eikä kiusata.
- 2. Kunnioitetaan toisiamme**
 - jokainen on arvokas omana itsenään.
- 3. Odotetaan omaa vuoroa ja jonotetaan rauhassa**
 - ei etuilua.
- 4. Leikissä on tilaa kaikille**
 - ketään ei jätetä yksin.
- 5. Jaetaan lelut ja tila reilusti**
 - jokainen saa kokeilla vuorollaan.
- 6. Kuunnellaan toisia**
ja sovitaan yhdessä leikin säännöistä.
- 7. Kysytään lupa ja kutsutaan mukaan**
 - ”Saanko tulla?” / ”Tuu mukaan!”.
- 8. Sovitaan riidat**
 - rauhoitutaan, pyydetään anteeksi ja kokeillaan uudestaan.
- 9. Huomioidaan muut**
 - kunnioitetaan toisten keskeneräisiä leikkejä.
- 10. Pyydetään aikuinen avuksi,**
jos jokin harmittaa tai tuntuu epäreilulta.

Päätöimittaja

Milla Kalliomaa, pääsihteeri

Toimituspäällikkö

Anna Koroma-Mikkola

Toimitus

OSG Viestintä

Ulkoasu ja taitto

Nina Räisänen

Kansikuva

Jaana Haapaluoma-Höglund

Toimituksen osoitePL 141, 00531 Helsinki,
lapsemme@mll.fi**Tilaukset ja osoitteen****muutokset**mll.fi/lapsemme,
lehtilaskut@mll.fi,
p. 075 324 5540 (ti ja to klo 9–11)**Vuosikerta**Jäsenillä lehti sisältyy
jäsenmaksuun.**Ilmoitukset**Bouser Oy,
Jukka Tiainen, p. 0400 444 435,
jukka.tiainen@bouser.fi,
Jouni Kohonen, p. 040 500 9929,
jouni.kohonen@bouser.fi**Ilmoitusaineistot**

lapsemme@bouser.fi

KustantajaMannerheimin Lastensuojeluliitto.
ISSN-L 0358-7908, ISSN 0358-7908,
ISSN 2323-4946**Lapsemme-lehti ilmestyy**kerran vuodessa,
65. vuosikerta

Upeat, tärkeät nuoret

Kuva: Jani Laukkanen

Nuorilla on paljon sanottavaa. He haluavat vaikuttaa ja osallistua! MLL haluaa antaa äänen nuorille tämän vuoden Lapsemme-lehden numerossa.

Kolme tukioppilasta miettii sivulta 10 alkavassa artikkelisessa nuorten tulevaisuususkkoa. Tuoreen Nuorisobarometri 2025 -raportin mukaan nuorilla on huoli yhteiskunnan ja maailman tilanteesta. Nuoria pohdituttavat taloustilanteen epävarmuus ja ilmastokysymykset. Usko omiin kykyihin on silti pysynyt nuorilla vahvana. Nuoret haluavat myös vaikuttaa heille merkityksellisiin asioihin. Jututimme lehdessä **Selinä Neraa**, joka aloitti vaikuttajan uransa Turun nuorisovaltuustossa reilut kymmenen vuotta sitten. Hän muistuttaa, että nuorten äänen tulee kuulua päätöksenteossa (s. 26).

Joka vuosi lähes 11 000 peruskoulun oppilasta osallistuu koulunsa vapaaehtoisena tukioppilana. Tukarit haluavat vaikuttaa koulun ilmapiiriin ja tehdä koulusta paremman ja turvallisemman kaikille. Tukioppilaat saavat valmennusta tehtäväänsä ja hankkivat tärkeitä kansalaistaitoja; empatiaa, vuorovaikutustaitoja ja yhteisön hyväksi toimimista. He tuovat nuorten ääntä kuuluville kouluyhteisössä. Monelle se on ensimmäinen paikka vaikuttaa yhteisiin asioihin, ja jotkut ovat kasvaneet sen pohjalta myös tärkeisiin vaikuttajarooleihin yhteiskunnassa.

MLL aloitti toiminnan yli 50 vuotta sitten peruskouluun siirtymisen murroksessa. MLL vastaa tukioppilastoiminnan koulutusohjelmasta ja yhteistyöstä koulujen tukioppilasohjaajien kanssa. Lähes kaikki (93 %) maan yläkoulut ovat toiminnassa mukana. Tukioppilastoiminta on kansallisessa arvioinnissa (KARVI) arvioitu vaikuttavaksi kouluun juurtuneeksi ja oppilaita osallistavaksi kiusaamisen ehkäisyn toimintamalliksi.

Tukarin tehtävään hakeudutaan mielellään. He ovat koulunsa luottotyyppisiä, joiden tehtävä on ehkäistä kiusaamista ja huomioida, ettei kukaan jäisi koulussa yksin. Nuoret tietävät ja näkevät parhaiten, mitä koulussa ja välitunneilla tapahtuu. Muiden oppilaiden on usein helpompi tulla juttelemaan tukioppilalle kuin opettajalle tai muille aikuisille.

Milla Kalliomaa, päätöimittaja

LAPSEMME

Sisältö 2026

• Kannessa

- 3 **Pääkirjoitus**
- 5 **Missä mennään**
- 10 **Nuorten täytyy saada olla nuoria** •
Kolme nuorta ja nuorisotutkija Tomi Kiilakoski miettivät, millainen on nuorten tulevaisuus.
- 16 **Suosituksien luovat pohjan digiarjelle** •
MLL:n Paula Aalto kertoo THL:n 0–13-vuotiaiden digisuosituksesta.
- 20 **Lahja lapsille** •
MLL:n Nuorten tukiliinan toiminta jatkuu lahjoitusvaroin.
- 22 **Unelma-ammattissa äitinä** •
Vieraana juontaja ja mediapersoona Ellen Jokikunnas.
- 26 **Kaikilla on ääni**
Selinä Nera kertoo nuorten vaikuttamismahdollisuuksista.
- 28 **Lapsen asialla Esa Iivonen**
- 30 **Minun päiväni** •
MLL:n Ville Välikangas vahvistaa lasten digitaatioita Digitutkijat-työpajoissa.
- 34 **Poikaystävä parin klikkauksen päässä** •
Tekoäly voi olla nuoren terapeutti ja poikaystävä.
- 36 **Vapaaehtoinen**
Mirjam Kalland luopuu MLL:n puheenjohtajuudesta syksyllä.
- 39 **Meidän MLL**
NYT-hankkeessa nuoret pääsevät suunnittelemaan ja toteuttamaan tapahtumia.
- 42 **Nuoret äänessä**
Nuortennetin toimittajat pohtivat somen käytön rajoituksia.

Kiitos palautteesta

Lapsemme-lehden 2025 suosituin juttu oli *Vanhemmuuden poluilla*. Palautteen lähettäneiden kesken arvottiin kolme kappaletta *Eskarilaisen oma peli -tuotetta*. Tämän numeron juttuvonnasta kerrotaan sivulla 41.

Lapsemme-lehden jutut löytyvät verkosta osoitteesta

► mll.fi/lapsemme

Mirjam Kalland on ollut mukana MLL:n toiminnassa 18 vuoden ajan.

Kuva: Kimmo Penttinen

Valtakunnalliset 0–13-vuotiaiden suositukset loivat turvallisen pohjan lasten digilaitteiden käyttöön.

Kuva: Johanna Sarajärvi

MLL:n mediakasvatuksen asiantuntija Ville Välikangas kiertää kouluissa.

Kuva: Jani Laukkanen

MISSÄ MENNÄÄN

Tapahtumat ja tärpit meiltä ja muualta.

Kuva: Heini Kulla

Tukioppilaat vahvistavat koko koulun hyvinvointia

MLL:n tukioppilastoiminta palkittiin tammikuussa Opetushallituksen ja Kuntaliiton myöntämällä Cygnaeus-tunnustuksella. Valinnassa painotettiin erityisesti sitä, että malli edistää kaikkien lasten ja nuorten hyvinvointia ja kuulumista yhteisöön. Tukioppilaita on ollut kouluissa jo yli 50 vuoden ajan.

Tukioppilastoiminta on Suomen laajin oppilaiden vertaistukeen perustuva osallisuusmalli, jota toteutetaan lähes kaikissa ylä- ja yhtenäiskouluissa. Vuosittain noin 11 000 tukioppilasta tekee koulun arjessa pieniä, mutta merkityksellisiä tekoja: he huomaavat yksin jääneen, kutsuvat mukaan, järjestävät tapahtumia ja luovat ilmapiiriä, jossa jokainen voi tuntea kuuluvansa joukkoon.

Tukioppilastoiminta on tutkitusti vaikuttava ja nuorilta nuorille rakentuva malli, joka edistää välittämisen kulttuuria ja antaa jokaiselle mahdollisuuden tulla kohdatuksi arvokkaana omana itsenään, kiteyttää MLL:n tukioppilastoiminnasta vastaava asiantuntija **Anna-Kaisa Hiedanniemi**.

Toiminta vahvistaa lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta, eh-

käisee kiusaamista ja yksinäisyyttä sekä lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä. Tukioppilaat saavat koulutusta empatiasta, arvostavasta vuorovaikutuksesta ja ryhmän ulkopuolisuuden mekanismeista, jotta he voivat toimia aktiivisina osallisuuden rakentajina.

Olemme ylpeitä ja kiitollisia, että yli 50 vuotta jatkunut työ lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseksi sai näin merkittävän tunnustuksen. Ennen kaikkea tämä on upea tunnustus kaikille 11 000 vapaaehtoiselle tukioppilaille, jotka omalla esimerkillään ja toiminnallaan vahvistavat yhdenvertaisuutta joka ikinen koulupäivä, kertoo MLL:n kehittämisspällikkö **Paula Aalto**.

Cygnaeus-palkinto on suunnattu käytännöille, jotka lisäävät yhteisön kaikkien jäsenten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Palkinnon saajan valitsivat yhdenvertaisuuskouluttaja, Kaupunkorkeakoulu Hankenin työelämäprofessori **Shadia Rask** ja vihreiden kaupunginvaltuutettu, puolueen varapuheenjohtaja **Shawn Huff**.

Kuva: Susanna Oksanen

Perhekahviloista iloa vanhemmuuteen

MLL:n kyselyn mukaan 80 % kävijöistä lähtee perhekahviloista kotiin paremmalla mielellä. Kysely vahvistaa toiminnan tärkeyden lapsiperheille. Tarve maksuttomalle matalan kynnyksen toiminnalle on suurta. Käynti MLL:n perhekahviloissa on aina maksutonta, ja niihin ovat tervetulleita kaikki lapsiperheet.

MLL:n perhekahviloita on yli 500, lähes jokaisessa Suomen kunnassa. Käyntejä kertyy vuodessa yli 190 000. Perinteisen aamuajan sijaan tai lisäksi moni perhekahvila on avoinna myös iltaisin.

Perhekahvilassa käyminen tuottaa iloa niin lapsille kuin vanhemmillekin. Kyselyyn vastanneista lähes jokainen kokee, että oma lapsi viihtyy perhekahvilassa ja saa sieltä ikäistään leikkiseuraa. Samalla vanhemmat voivat jutella, vaihtaa kokemuksia ja huomata, etteivät ole tunteidensa ja kokemustensa kanssa yksin. Kävijät toivovatkin perhekahvilalta etenkin vapaamuotoisia kohtaamisia ja keskusteluja sekä tekemistä lapsille. Yli 70 % vastaajista kertoo yksinäisyyden vähentyneen perhekahvilassa käymisen ansiosta.

MLL:n perhekahvilakysely toteutettiin verkkokyselynä vuoden 2025 aikana ja siihen vastasi 593 kävijää ja 97 vapaaehtoista.

Nuoret kokevat epävarmuutta

Tuore Nuorisobarometri 2025 osoittaa, että nuoret kokevat epävarmuutta koulutukseen, työelämään ja toimeentuloon liittyvissä kysymyksissä. Tyytyväisyys elämään on laskenut. 70 % kokee painetta työn saamisesta ja yli puolet pelkää jäävänsä ilman koulutuspaikkaa.

Suurin osa nuorista suhtautuu omaan tulevaisuuteensa myönteisesti, mutta maailman tulevaisuus nähdään synkkänä. Noin kolmannes nuorista kokee mielenterveyden haasteiden kuormittavan arkea, ja yli puolet kertoi toistuvasta stressistä. Nuoret korostavat helposti saavutettavien palvelujen, yhdenvertaisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien merkitystä.

1,3

miljoonaa kohtaamista
MLL:n toiminnassa
vuonna 2025.

KALENTERIIN

- Leikkipäivä 25.4. Tapahtumia ympäri Suomen. leikkipaiva.fi

- Ylen ja MLL:n Leikitään Pikku Kakkosta -kiertue: pe 26.6. Salo, sv 28.6. Kotka, ti 30.6. Ruokolampi, to 2.7. Hämeenlinna, la 4.7. Kauhava. Yle.fi/lapset.

- MLL:n testamentti-illat verkossa: 23.4., 17.9. ja 29.10. mll.fi/testamentti-illat

- Koulurauha-tapahtuma järjestetään 20.8. Kouvolassa ja on katsottavissa striiminä ympäri Suomen. mll.fi/koulurauha

- SuperDigikoulu-etsäoppitunti kouluille 4.11. mll.fi/superdigikoulu

Tule mukaan
ja osallistu
Leikkipäivään
25.4.

Kuva: Anna Aurio

AJANKOHTAISTA

Tutustu uusittuun Leikkipankkiin ja Leikkipäivän verkkosivuihin. Leikkipankista löydät yli 1000 leikkivinkkiä erilaisiin hetkiin lasten kanssa.

► leikkipaiva.fi

Lidlin pullonpalautusautomaateilla tehtiin viime vuonna lahjoituksia MLL:n työhön lasten ja nuorten hyväksi yli 130 000 euron edestä! Lahjoituskampanja Lidlin automaateilla jatkuu myös tänä vuonna. Lahjoitusvaroilla tuetaan mm. MLL:n Lasten ja nuorten puhelinta ja digipalveluita sekä Nuortennettiä.

MLL:n uudet selkokieliset mediakasvatusoppaat tukevat vanhempia lasten ja nuorten mediakasvatuksessa helposti ymmärrettävän tiedon avulla. Lapsi ja media – 10 vinkkiä digiajan vanhemmalle ja Nuori ja media – 10 vinkkiä digiajan vanhemmalle -oppaalle on myönnetty Selkokeskuksen viralliset selkötunnukset. Oppaat auttavat monenlaisia perheitä digitaalisen arjen keskellä.

MLL:n Vanhempainpuhelimeen ja digipalveluihin tuli viime vuonna yli 2 300 yhteydenottoa. Eniten tukea hakivat pienten lasten vanhemmat.

Yhteydenotoissa näkyivät erityisesti:

- Vanhempien uupumus ja stressi – stressikokemukset kaksinkertaistuivat edellisvuodesta
- Arjen kuormittavuus ja tukiverkoston puute
- Perheen sisäiset ihmissuhdehaasteet ja ristiriidat
- Keskusteluaikeudet lapsen kanssa
- Lapsen psyykkiseen oireiluun liittyvät haasteet
- Perheiden talousvaikeudet

Viime vuonna MLL:ssa oli 65 000 jäsentä. Kiitos jokaiselle, sillä teitä tarvitaan! MLL:n jäsenyys on helppo tapa osoittaa, että olet pienen puolella. Jäsenenä autat rakentamaan lapsiystävällistä Suomea, jossa lapsuutta arvostetaan ja lasten ja perheiden hyvinvointi on kaikkien yhteinen asia. Jos et vielä ole jäsen, liity nyt mukaan:

► mll.fi/jaseneksi

Kuva: Jani Laukkainen

Kirsi Pollari ja Esa Iivonen palkittiin pitkäaikaisesta työstä lapsivaikutusten arvioinnin kehittämisessä.

Elämäntyöpalkinto Esa Iivoselle ja Kirsi Pollarille

MLL:n vaikuttamistyön johtaja **Esa Iivonen** ja kansallisen lapsistrategian erityisasiantuntija **Kirsi Pollari** saivat Suomen Arviointiyhdistys SAYFESin vuoden 2025 Elämäntyöpalkinnon. Se annettiin heille tunnustuksena pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä lapsivaikutusten arvioinnin kehittämisiksi ja vahvistamiseksi suomalaisessa päätöksenteossa.

– Tämä on meille tärkeä tunnustus ja arvostamme paljon, että se on meille myönnetty. Samalla toivomme, että palkinto vie osaltaan lapsivaikutusten arviointia eteenpäin, iloitsevat Iivonen ja Pollari.

Suomen Arviointiyhdistys painottaa lapsivaikutusten arvioinnin yhteiskunnallista merkitystä. Sen nähdään lisäävän päätösten avoimuutta ja kansalaisten luottamusta.

Iivonen on toiminut yli 20 vuotta MLL:ssä vastuualueenaan lapsen oikeuksien edistäminen ja lapsi- ja perhepoliittinen vaikuttaminen. Lapsivaikutusten arvioinnin lisäksi hän on edistänyt aktiivisesti lapsistrategian toteutumista Suomessa. Iivonen on yhdessä Pollarin kanssa vetänyt lapsivaikutusten arvioinnin pilottihanketta Mannerheimin Lastensuojeluliitossa.

Numero, jossa vastataan – Lasten ja nuorten puhelin soinnut jo 45 vuotta

MLL:n Lasten ja nuorten puhelin on jo 45 vuoden ajan vastannut yksinäisyyttä ja aikuisen kaipuuta kokeville soittajille. Vaikka vuosikymmenet ovat vaihtuneet ja maailma muuttunut, ovat lasten ja nuorten yhteydenottojen syyt ja taustat pysyneet samoina.

Vuosikymmenillä on myös omat ilmiönsä: 1980-luvulla soittajina olivat yksin kotona olleet lapset, 90-luvulla puhuttiin päihteiden käytöstä ja nyt kiusaaminen ja nettikiusaaminen ja someen liittyvät pulmat ovat lisääntyneet. 2000-luvulla palveluun liitettiin nettikirjeet ja chat. Tärkeintä on edelleen se, että turvallinen aikuinen antaa aikaa ja välittää.

Numerossa 116 111 vastataan lapsille ja nuorille joka ilta puoleen yöhön asti. Puhelimeen vastaavat MLL:n vapaaehtoiset sekä illalla Nuorten tukiliinjan ammattilaiset.

Kuva: Colourbox

Perheiden taloudelliset haasteet syvenevät

MLL:n uusimassa perhepussikyselyssä korostui kaikenlaisten perheiden taloudellisesta haastava tilanne. Vuoden 2024 kyselyssä talousvaikeudet näkyivät erityisesti yhden aikuisen perheissä, nyt myös kahden tai useamman aikuisen perheissä taloustilanne oli selvästi vaikeutunut.

Kahden tai useamman aikuisen perheistä 22 %:lla (2024: 15 %) menojen kattaminen tuloilla oli hankalaa tai se ei onnistunut. Perheistä 14 % (2024: 9 %) oli joutunut turvautumaan toimeentulotukeen.

Tilanne oli pahentunut myös yhden aikuisen perheissä. Menojen kattaminen tuloilla oli hankalaa tai se ei onnistunut peräti 47 %:lla (2024: 41 %) perheistä. Heistä 34 % (2024: 31 %) oli joutunut turvautumaan toimeentulotukeen.

Tarkasteltaessa vastaajien hyvinvointia heikentäneitä tekijöitä olivat taloudelliset huolet lisääntyneet seitsemällä prosentilla. Taloudellista tukea kaipaa 37 % kaikista perheistä. Ne sijoittuivat kolmannelle sijalle tärkeysjärjestyksessä. Muita hyvinvointia heikentäneitä tekijöitä olivat oman ajan vähäisyys ja riittämätön uni.

Kyselyyn vastanneista 78 % kokee, että asiat ovat suomalaisessa yhteiskunnassa menossa huonompaan suuntaan. Yhteiskunnalliset teemat, joihin vastaajien mielestä pitäisi kiinnittää erityistä huomiota ovat toimiva terveydenhuolto, köyhyyden vähentäminen ja laadukas koulutus ja varhaiskasvatus. Muunkielisissä perheissä korostuu sosiaalisten suhteiden puuttuminen tai haasteet.

Kysyttäessä, millaisiin perheiden hyvinvointiin liittyviin palveluihin tai tukeen tulisi panostaa tulevaisuudessa, vastaajat korostivat tarvetta varhaiselle ja helposti saavutettavalle tuelle ja palveluille.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto toteutti marraskuussa valtakunnallisen 2025 Perhepulssi-kyselyn, johon vastasi lähes 3 000 alle 18-vuotiaiden lasten vanhempaa.

”Arjen kuormitus on valtava – tarvitaan käytännön tukea ja palveluja, jotka oikeasti helpottavat päivittäistä selviytymistä

Lähde: Perhepulssi-kyselyyn vastannut

KIRJAVINKIT

Elias avaa lukemislukon on uusi kirja perheille pienen koululaisen lukuinnon vauhdittamiseksi. 6–9-vuotiaille suunnatun kirjan alussa on lämminhenkinen tarina, joka viihdyttää ja herättelee kiinnostusta lukemiseen. Tarinassa käsitellään myös sitä, miltä tuntuu, kun lukemisen ilo ei löydykään heti tai jos harmittaa, kun omat taidot eivät vielä riitä. Kirjan lopussa on aikuisille käytännön vinkkejä, miten voi kannustaa jälkikasvua kirjan ääreen arjen keskellä erilaisissa lukutaidon vaiheissa. *Elias avaa lukemislukon* – Anna-Marie Rusko, Momentum Kirjat.

Venni ja Lyly ruokamatkailijat on uusi osa Venni ja Lyly -sarjaan, jossa hauskat hahmot tutkivat ruokaa ja ravintoa. Uudessa värikkäässä tarinassa seikkaillaan ympäri maailmaa tutustumassa eri maiden ruokiin ja ruokapoihin. Kirja herättelee uteliaisuutta uusia makuja kohtaan ja tehtävät ja reseptit houkuttelevat tekemään oman ruokamatkan. *Venni ja Lyly ruokamatkailijat* – Anni Pyykkö & Eveliina Netti, Lasten keskus.

TYTTÖ OLET HELMI

Tyttö olet helmi! -etäohjauksen tarkoituksena on vahvistaa nuoren mielenterveyttä suojaavia tekijöitä tukemalla tytär-äiti-suhdetta. Maksuton toiminta on suunnattu yläkouluikäisille tytöille. Etäohjaukseen voi hakeutua esimerkiksi nuoren yksinäisyyteen, ahdistuneisuuteen, masentuneisuuteen tai kiusaamiskokemuksiin liittyen. Toimintaan osallistutaan yhdessä äidin tai jonkun muun läheisen aikuisen naisen kanssa. Mukana on asiantuntija verkko-ohjaajana. Hae mukaan:

► mll.fi/tyttoolethelmi

REILUSTI RIEMUA HUPIPOLVELTA TOISELLE

HUVITTELEMALLA
HYVÄÄ LASTEN-
SUOJELUTYÖLLE

LASTEN VAPPU
AVAA HUVI-
KAUDEN 30.4.

Linnanmäki
REILUSTI RIEMUA

Sujahda suunnittelemaan huvipäiväsi www.linnanmaki.fi

Kuulluksi tuleminen yhteiskunnassa tapahtuu eri tavalla kuin kotona tai vanhempien kanssa. Amruta Kodukula (oik.), Katri Roininen ja Dora Kempainen kertovatkin, että heidän on mutkatonta saada äänensä kuuluviin kotona. Vanhemmille on helppo puhua, ja vanhemmat tukevat, kuuntelevat ja kannustavat. Tutkija Tomi Kiilakosken mukaan nuoret tulevat kotona nykyisin ehkä paremmin kuulluiksi kuin aikanaan hänen omassa nuoruudessaan.

Nuorten täytyy saada olla nuoria

Kun kolme nuorta ja tutkija miettivät tulevaisuutta, näkyy edessä valoa, mutta myös pilviä. – Ehkä sitä ajattelee, että omaan tulevaisuuteensa on helpompi vaikuttaa. Kun taas maailmalla tulee aina olemaan sotia ja konflikteja, emmekä välttämättä saa ilmastonmuutostakaan pysäytettyä, **Katri Roininen** pohtii.

TEKSTI JA KUVAT JAANA HAAPALUOMA-HÖGLUND

”**Kun nuoret kertovat mielipiteensä, on tärkeää, että aikuiset reagoivat asiallisesti ja myönteisesti.**

Oululaiset **Amruta Kodukula, Dora Kempainen** ja **Katri Roininen** saapuvat MLL:n toimipisteelle koulun jälkeen kävellessä, nuorisotutkija, dosentti

Tommi Kiilakoski taas sähköpyörällä. Tapaamisen tarkoituksena on miettiä, mikä vahvistaisi nuorten luottamusta tulevaisuuteen. Tutkimusten mukaan nuoret uskovat tulevaisuuteen kaikista ikäryhmistä vähiten

Aluksi vaikuttaa siltä, että 14-vuotias kolmikko näkee tulevaisuutensa valoisana. He uskovat, että koulutuksesta on heille hyötyä, ja että heillä on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa tulevaisuuteensa, kuten vaikkapa työn saamiseen.

– Minun tulevaisuuteni näyttää positiiviselta, mutta minulla ei ole hajuakaan, mitä haluan tehdä aikuisena, Kempainen tarkentaa.

Kodukula pohtii, että hän kokee lievää painetta pyrkiä lääketieteelliseen opiskelemaan, sillä hänen siskonsakin pääsi sinne. Roininen taas kertoo, että häntä ei ole patistettu päättämään, mitä hän tulevaisuudeltaan haluaa, mutta on häneltäkin sitä jo kysytty.

Kiilakoski kuuntelee nuoria ja nyökkää hyväksyvästi.

– Miten paljon teille ylipäänsä puhutaan tulevaisuudesta? hän kysyy.

Roininen korostaa, että puhe tulevaisuudesta liittyy vain harvoin haaveammatteihin. Enemmän aikuisten kysymykset liittyvät konkreettisiin askeliin lähitulevaisuudessa. Kempainen on samaa mieltä ja kertoo, että esimerkiksi tennisvalmentaja kyselee, mitä joukkue tavoittelee pelissä.

MITÄ JOS?

Kun keskustelu etenee, alun valo alkaa saada myös hieman varjoisia sävyjä. Kiilakoski ottaa esiin yhteisen tulevaisuuden käsitteen: sen, miten käy suomalaiselle yhteiskunnalle tai maapallolle. Hän kertoo myös, että ihmisen on usein helpompi suhtautua

myönteisesti omaan tulevaisuuteensa, mutta ei välttämättä yhteiseen tulevaisuuteen.

– Totta. Ehkä sitä ajattelee, että omaan tulevaisuuteensa on helpompi vaikuttaa. Kun taas maailmalla tulee aina olemaan sotia ja konflikteja, emmekä välttämättä saa ilmastonmuutostakaan pysäytettyä, Roininen pohtii.

Kodukula lisää, että tavallisen arjen hetkinä ei osaa murehtia yhteistä tulevaisuutta. Sitten kuitenkin alkaa hieman huolehtaa, jos alkaa miettiä, millainen maailma on esimerkiksi 50 vuoden päästä.

– Maantiedon tunnilla on puhuttu, kuinka uusiutumattomista luonnonvaroista osa loppuu siihen mennessä. Toivottavasti me ihmiset olemme silloin keksineet asiaan jonkin ratkaisun. Pitäisi miettiä myös, miten tulevat sukupolvet huomioidaan, Kodukula sanoo.

Kiilakoski kertoo nuorille Nuorisobarometrin tuloksia, joissa todetaan, että nuoret suhtautuivat tulevaisuuteensa kaikista ikäryhmistä pessimistisimmin. Kolmikolle ei tule yllätyksenä, että monet aiemmin myönteisesti tulevaisuuteen suhtautuneet ovat nyt alkaneet suhtautua kielteisemmin. Koulussa ja kotona puhutaan paljon maailman tapahtumista, ja nuoret tiedostavat ja ymmärtävät niitä. Kun tietää, mitä kaikkea voi tapahtua, tietää myös sen mahdollisuuden, että voi itsekin joutua huonoon asemaan.

– Kyllä kaikki nuoret varmasti toivovat ja ajattelevatkin parasta, mutta silti siellä on se ajatus, että mitä jos ei saakaan työtä tai sitä kotia. Monet ajattelevat, että mitä jos, Roininen kertoo.

ÄÄNESTYSIKÄRAJAKSI 16 VUOTTA

Kiilakosken mukaan tutkijat ajattelevat, että ihmisen tulevaisuususkon voi kohentaa sillä, jos saa parannettua hänen kokemuksiaan, että hän voi itse vaikuttaa tulevaisuuteensa ja hänen teoillaan on merkitystä. Edellisenä päivänä Roininen onkin ollut

nuorisovaltuustossa kertomassa kaupungin johtohahmoille nuorten toiveita ja näkemyksiä. Hän nauttii omien sanojensa mukaan siitä, että hän pääsee kertomaan mielipiteensä ja vaikuttamaan asioihin. Kuitenkin yksi lisäys hänellä on:

– Olisi hyvä, jos seurattaisiin, onko nuorten toiveisiin reagoitu. Jos kuitenkin nuorisotiloja suljetaan, ei ainakaan tule sitä vaikutelmaa.

Kiilakoski on mukana opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijatyöryhmässä, joka on pohtinut keinoja nuorten tulevaisuususkon parantamiseksi. Ensinnäkin suosituksissa pidetään tärkeänä ajatusta, jonka Roininen esitti. Tulisi nimittäin seurata, onko nuorten ääntä kuultu ja onko nuoria hyödyttäviä päätöksiä tehty. Tästä tulisi olla todellista numerodataa ja mustaa valkoisella.

Yksi avaintekijä voisi Kiilakosken näkemyksen mukaan olla äänestysikärajan muutos 16 vuoteen. Jos tällainen muutos tehtäisiin, äänestäisivätkö Kempainen, Roininen ja Kodukula?

– Joo, kolmikko vastaa yhdestä suusta.

Kodukula lisää, että kun lopputulokseen ei pysty vaikuttamaan, ei vaaleja tule paljon seurattuaakaan.

Kiilakoski kertoo nuorille, kuinka äänestysikärajan laskusta on jo hyviä kokemuksia Virossa. Jos äänestäjissä olisi 16-vuotiaita, tämä pakottaisi puolueet miettimään 16-vuotiaita mahdollisia äänestäjiään saadakseen kannatusta.

Lisäksi Kiilakosken mukaan on otettava huomioon se, että oman mielipiteensä kertominen voi olla jollekulle hankalaa. Siksi nuoria tulisi opastaa oman mielipiteensä ilmaisemiseen. Ajatustensa kertomisesta pitäisi tulla arkipäivää.

– Tämä kuulostaa hyvältä. Mielipiteen kertomista voisi harjoitella jo päiväkodissa, Kodukula sanoo.

Kun nuoret kertovat mielipiteensä, tärkeää on myös, että aikuiset reagoivat asiallisesti ja myönteisesti.

Katri Roininen (vas.), Amruta Kodukula ja Dora Kempainen tiedostavat yhteiskunnan eriarvoistumisesta esimerkiksi sen, että perheen varallisuus luo tietyn turvaverkon. On varaa epäonnistua, kokeilla eri aloja ja saada käydä valmennuskursseilla. – Vähemmän varakkaat joutuvat usein ponnistelemaan kovemmin ja kokevat suurempaa painetta onnistua kerralla, Roininen sanoo.

Amruta Kodukula (oik.) pohtii, että hänen tulevaisuutensa on varmaan parempi kuin hänen omilla vanhemmillaan aikanaan. – He toivovat minun opiskelevan hyvin, jotta minulla on enemmän valinnanvaraa ja mahdollisuuksia kuin heillä oli. Katri Roinisesta puolestaan olisi kiinnostava kuulla, mitä hänen vanhempansa ajattelivat 14-vuotiaina.

” Kuultiinko nuoria riittävästi esimerkiksi koulujen puhelinkieltoa valmisteltaessa?

MITEN NUORET NÄHDÄÄN?

Suoran vaikuttamisen lisäksi nuorille on tärkeää tulla nähdynksi ja kuulluksi oikein myös mediassa ja kulttuurissa. Olisi tärkeää, jos heitä itseään haastateltaisiin, jos tehdään esimerkiksi heihin liittyviä nettijuttuja. Se, miten nuoret esitetään lehti- ja televisiosarjoissa ja kirjallisuudessa, vaikuttaa nimittäin muiden ikäryhmien näkemyksiin nuorista.

Kemppaisen, Roinisen ja Kodukulan mukaan varsinkin iäkkäämmät henkilöt tuntuvat ajattelevan, että nuoret laiminlyövät koulutyöt ja istuvat kaikki päivät yksin puhelimitse. Toisaalta ei saisi myöskään riekkoa myöhään kaupungilla ”pahanteossa.”

– Niinpä. Mitä sitten saa tehdä? Miten olla oikein? Kiilakoski miettii.

Kolmikko pohtii, kuultiinko nuoria riittävästi esimerkiksi koulujen puhelinkieltoa valmisteltaessa. Miten pitkälti päätös pohjasi todellisuuteen ja miten paljon päättäjien mielikuviin nuorista? Sen he ymmärtävät, ettei tunneilla voi käyttää puhelinta, mutta välitunneille ulottuva kielto tuntuu heistä kohtuuttomalta. He eivät itse käyttäneet puhelinta jatkuvasti välitunneilla, vaan viettivät aikaa yhdessä omassa porukassaan.

TEKOÄLY MUUTTA MAAILMAA

Yleinen suhtautuminen nuoriin on Kiilakosken mukaan kautta historiamme kulkenut tiettyä kaavaa: Vanhempi sukupolvi ilmaisee epäilyksiään, kun nuoret tekevät jotakin eri tavalla kuin on ennen totuttu. Tämä on pätenyt varsinkin teknisiin innovaatioihin, kuten radion ja videopelien tuloon. Kiinnostavaa kuitenkin on, että suunta saattaa olla muuttumassa. Nuoret nimittäin tuntuvat suhtautuvan tekoälyyn kriittisemmin kuin vanhempi ikäpolvi.

Kodukula, Kemppainen ja Roininen pohtivat, että tekoäly tulee tietysti muuttamaan työntekeä. On hyvä varautua tulevaisuudessa siihen, että esimerkiksi tietokoneella tehtävät hallinnolliset työt tapahtuvat

entistä enemmän tekoälyllä. Kuitenkaan he eivät suuresti ihaile sen käyttöä.

– Maantiedon tunnilla on kerrottu, kuinka paljon vettä tekoäly kuluttaa. Somessa näkee, kuinka jääkarhut kuolevat, jos käyttää tekoälyä. Tämä on yksi isoin syy, miksi en vaikka ChatGPT:tä käytä, Kodukula kommentoi.

Kolmikko arvelee, että teknologian kehitys on merkinnyt tämän aikuisille jotakin uutta ja ihmeellistä, jonka vuoksi sitä on pidetty hienona ja sitä on haluttu käyttää ”joka asiassa”. Nuoret taas ovat kasvaneet teknologian keskellä.

– Miksi koulukirjojen pitää olla sähköisiä? Aina pitää kirjautua uudestaan järjestelmään, että pääsee lukemaan kirjaa. Tulee hirveästi ruudun tuijottamista, ja alkaa sattua silmiin, Kodukula sanoo.

OIKEIDEN VALINTOJEN PAINE

Kiilakoski ja nuoret keskustelevalle, että monet nuoret kyllä uskovat tulevaisuuteensa, mutta samalla he tuntevat painetta, että sen eteen täytyy olla jatkuvasti valppaana ja tehdä oikeita valintoja. Viisailla valinnoilla tulee vaikuttaa omiin työmahdollisuuksiinsa. Siihen kolmikko ei luota, että yhteiskunta kannatteli heitä, jos he esimerkiksi sairastuisivat ja joutuisivat työkyvyttömmiksi.

– En jotenkin osaa nähdä vaihtoehtona, ettei minulla olisi töitä. On vaikea nähdä, että jos joutuisi siihen asemaan, niin miten sieltä pääsisi hyvin pois, Roininen sanoo.

Kouluun keskittyminen on Kemppaisen, Kodukulan ja Roinisen mukaan tärkeä valinta. Kielilinjalla opiskeleva kolmikko näkee, että esimerkiksi ranskan ja saksan osaaminen ovat kilpailuetuja tulevaisuuden työmarkkinoilla. Englannin kieli ei ole enää erityistaito vaan itsestäänselvyys, jonka melkein kaikki osaavat.

Kiilakoski kertoo ihailevansa nuorten tavoitteellisuutta. Monet aikuiset eivät huomaa maailman muuttuneen, vaan he pohtivat, mitä itse ajattelivat nuorena, eivät sitä, mitä tämän hetken nuoret koh-

taavat nyt. Tee niin kuin minä tein ennen, niin pärjää. Tätä kutsutaan ”käytetyksi tulevaisuudeksi”.

Siksi aikuisten ei pitäisi ajatella sitä, miten he voisivat vaatia nuorilta vielä enemmän. Sen sijaan paineiden vähentämiseksi Kiilakoski haluaisi, että nuoruus nähtäisiin tärkeänä elämänvaiheena itsessään. Se ei ole vain välivaihe, joka valmistaa lapsen aikuisuuteen. Nuorten täytyisi saada joskus erehtyä ja tulla hyväksytyksi silti.

– Niin. Nyt, kun sitä miettii, niin onhan elämä koko ajan valmistautumista. Ensin valmistaudutaan yläkouluun, sitten lukioon ja jatkokoulutukseen, Kodukula kiteyttää.

– Ja meitä nuoria kohdellaan kuin lapsia, mutta meidän odotetaan käyttäytyvän kuin aikuiset, Roininen lisää.

Kiilakoski toivoo, että kun nuori tulee esimerkiksi harrastukseen tai nuorisotalolle, aikuiset suhtautuvat häneen ajatuksella ”hyvä, kun tulit paikalle”. Tärkeintä ei ole, mitä nuori siellä suorittaa.

Mikä sinua jännittää oman tulevaisuuden osalta eniten?

- Mielenterveys ja jaksaminen 22 %
- Pärjääkö taloudellisesti 18 %
- Maailman sekava tilanne 16 %
- Hyvien ihmissuhteiden löytyminen 13 %
- Oma tai läheisen terveys 11 %
- Saanko töitä 9 %
- Ilmastonmuutos 5 %
- Pääsenkö opiskelemaan 4 %
- Miten perheeni pärjää 2 %
- Yhteiskunnan asenteet ja ilmapiiri 1 %

100 nuorta vastasi Nuortennetin gallupiin maaliskuussa 2026

Suosituksset luovat pohjan digiarjelle

Valtakunnalliset 0–13-vuotiaiden digisuositukset loivat yhteisen ja odotetun pohjan lasten digitaalisten laitteiden käytölle. MLL:n **Paula Aalto** toteaa, että suosituksissa tunnistetaan vaara siitä, että osa lapsista altistuu pelottaville ja ahdistaville sisällöille. Lapset tarvitsevat kasvokkaista vuorovaikutusta ja leikkiä, eikä ruutu voi korvata näitä elementtejä. Digilaitteiden käytössä on myös myönteisiä puolia.

TEKSTI JOHANNA PELTO-TIMPERI KUVITUS JOHANNA SARAJÄRVI

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) julkaisi vuoden alussa kansalliset digitaalisten laitteiden vapaa-ajan käyttösuositukset 0–13-vuotiaille. Niiden mukaan alle 13-vuotiaalle ei suositella lainkaan omaa älypuhelinta. 2–5-vuotiaille sopiva ruutu-aika on enintään tunti päivässä ja alle 2-vuotiaille ei suositella ruutu-aikaa ollenkaan. 6–10-vuotiaiden suositeltu ruutu-aika on enintään tunti päivässä ja 11–13-vuotiaille enintään kaksi tuntia päivässä. Aikuisen vastuulla on tarvittaessa rajoittaa ruudulla oloa.

Digisuositukset antoivat yhteisen suunnan ja ottivat selvän yhteiskunnallisen kannan lasten digitaaliseen hyvinvointiin ja ongelmakohtiin. Suosituksia tarvitaan, koska lapset altistuvat verkossa haitallisille, seksuaaliväkivaltaa sisältävälle ja ei-ikätasoisille sisällöille, ja koska kiusaaminen on verkossa arkipäivää. Digisuosituksia on annettu myös muissa maissa, mutta Suomessa otettiin ensimmäisenä kantaa myös lasten älypuhelin käyttöön ja omistamiseen.

MLL:n kehittämisspäällikkö Paula Aalto pitää hyvänä sitä, että suosituksissa on otettu kantaa sisällön laatuun ja etenkin aikuisen rooliin lapsen digilaitteiden käytön valvojana. Aallon mielestä linjaus siitä, ettei

alle 13-vuotiaalla kuulu olla omaa älypuhelinta, antaa vanhemmille tukea päätöksiin, kun lapsi vetoaa vertaispaineeseen. Hänen mielestään suositukset palauttavat päätösvallan aikuisille.

– Suosituksissa on paljon hyvää, mutta myös kohtia, jotka ymmärrettävästi herättävät keskustelua ja harmitustakin. Mikään ei ole mustavalkoista. Perheissä voikin olla vaikea siirtyä suosituksiin, jos laitteet ovat olleet vapaammin käytössä. Siirtyminen vaatii aikaa, keskustelua ja yhteisiä päätöksiä, Aalto sanoo.

MLL MUKANA VALMISTELUSSA

Aalto oli mukana Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Opetushallituksen suosituksia valmistelleessa verkostossa. Hän toivoo, etteivät suositukset lannista, vaan kannustavat etsimään kullekin perheelle sopivia ratkaisuja. MLL on tuonut valmisteluun lasten ja nuorten kokemuksia. Lasten äänet kantautuvat järjestöön esimerkiksi mediakasvatusoppituntien, tukioppilastoiminnan, Nuortennetin sekä Lasten ja nuorten puhelimen kautta.

– Näissä kohtaamisissa kuulemme tarinoita siitä, miten media vaikuttaa perheissä, mikä haastaa, mikä ilahduttaa. Rajoitusten lisäksi tarvitaan myönteisiä vaihtoehtoja. Pelkät kiellot eivät riitä. Meidän tulee

” Suositukset luovat yhteiskunnallista keskustelua, antavat vanhemmille tukea ja ohjaavat kouluja ja muita toimijoita yhteiseen suuntaan.

MITEN VANHEMMAT VOIVAT OTTAA DIGISUOSITUKSET OSAKSI ARKEA

1. Kerro lapselle, miksi muutoksia on tarpeen tehdä ja, että tavoitteena on saada enemmän yhdessäoloa, unta, leikkiä ja rauhaa. Rajat ovat osoitus huolenpidosta.
2. Sovi näkyvät ja selkeät pelisäännöt, kuten laitteet parkkiin ennen nukkumaanmenoa ja yhteinen mediahetki päivässä. Sisällön laatu menee määrän ohi.
3. Tehkää pieniä, pysyviä muutoksia. Älä lannistu, vaikka muutos tuntuu haastavalta.
4. Keskustele muiden vanhempien kanssa ja kerää hyviä vinkkejä.
5. Mitä aikaisemmin säännöt tehdään, sitä helpompi niitä on noudattaa. Ennakoitavuus tuo lapselle turvaa.
6. Ota pelisäännöt puheeksi ennen kuin lapsi saa oman laitteen. Keskustelkaa yhdessä, mitä laitteen saaminen tarkoittaa.
7. Ole johdonmukainen. Säännöt toimivat vain, jos aikuinen pitää niistä kiinni.
8. Näytä itse esimerkkiä.
9. Tarjoa vaihtoehtoja ruudulle.
10. MLL:n Vanhempainpuhelimeen voi soittaa, kun kaipaa neuvoja tai näkökulmia. Vanhempainnetistä löytyy runsaasti materiaaleja mediakasvatuksen tueksi. MLL:n tapaamisissa saa konkreettisia vinkkejä ja tärkeää vertaistukea.

”**Näemme MLL:ssä konkreettisesti, miten digitaaliset alustat vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin.**

tarjota turvallisia paikkoja, joissa lapset ja nuoret voivat harjoitella digitaalisia taitoja ja osallistua, mutta myös sisältöjä, jotka vahvistavat hyvinvointia, Aalto toteaa.

Suosittelun vahvuus on siinä, että ne luovat yhteiskunnallista keskustelua, antavat vanhemmille tukea sekä ohjaavat kouluja, päiväkotia ja muita toimijoita yhteiseen suuntaan. Normit ja käytännöt muuttuvat vähitellen, kun yhä useammat perheet ja yhteisöt sitoutuvat niihin.

– Suositusten heikkous on niiden vapaaehtoisuus. Ne eivät aseta velvoitteita esimerkiksi teknologiayrityksille. Tarvitsemme lainsäädäntöä, joka velvoittaa sosiaalisen median alustat ottamaan vastuun siitä, että alle 13-vuotiaat eivät voi luoda tilejä. Nyt alustat eivät edes yritä valvoa ikärajojaan. On tärkeää peräänkuuluttaa läpinäkyvyyttä myös siihen, miten algoritmit toimivat. EU:n DSA-asetus on askel oikeaan suuntaan, mutta tarvitsemme myös kansallista lainsäädäntöä, joka asettaa selkeät velvoitteet alustoille ja vahvistaa lasten suojaajaverkossa, Aalto pohtii.

LAPSET TARVITSEVAT SUOJAA

Muutosta kaivattiinkin juuri arjen epäselvyyksiin ja sosiaalisen median sisältöihin ja ikärajojen ohittamiseen.

– Näemme MLL:ssä konkreettisesti, miten digitaaliset alustat vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin. Kyse on siitä, että lapset altistuvat psykologisille ja sosiaalisille vaikutuksille ja paineille, joihin heidän kehityksensä ei ole valmis. Haitalliset si-

sällöt, kiusaaminen, liiallinen ruutu-aika ja öisin puhelimella oleminen vaikuttavat lasten hyvinvointiin, Aalto kertoo.

Hän toivoo, että suositukset palauttavat meidät perusasioiden äärelle, jolloin uni, liike, leikki, lukeminen ja kasvokkaiset suhteet ovat etusijalla. Se, ettei alle 13-vuotiaiden tulisi suosittelun mukaan käyttää sosiaalisen median palveluita, ei ole mieltävaltainen päätös. Ikäraja perustuu ymmärrykseen, että lapset tarvitsevat suojaajia aikuisille suunnitelluissa digitaalisissa ympäristöissä, joissa algoritmit optimoivat sitoutumista eivätkä hyvinvointia. Samat ilmiöt ovat läsnä pelimaailmassa.

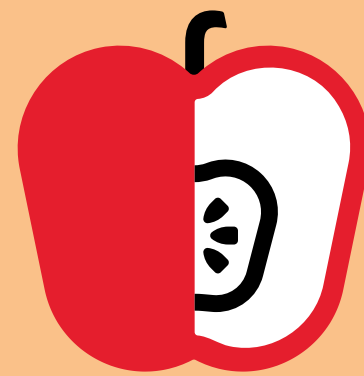
POSITIIVISET VAIKUTUKSET

Digilaitteiden käytössä on myös positiivisia merkityksiä. Laitteet voivat parhaimmillaan tukea esimerkiksi oppimista. Aktiivinen, luova ja yhteisöllinen käyttö on täysin erilaista kuin passiivinen sisällön selaaminen. Esimerkiksi Nuortenetin kaltaiset turvalliset ympäristöt voivat tarjota nuorille mahdollisuuden ilmaista itseään ja oppia mediataitoja ilman haitallisia algoritmeja.

– Digilaitteet voivat myös lisätä osallisuutta ja kaverisuhteita erityisesti niille lapsille ja nuorille, joilla on toimintarajoitteita tai jotka asuvat syrjäseuduilla, ja joille kasvokkaiset kohtaamiset eivät ole aina mahdollisia. Keskeistä on se, miten ja missä kontekstissa digilaitteita käytetään. Kun käyttö on ikätasoaista, aikuisen ohjaamaa ja turvallisuudessa ympäristöissä tapahtuvaa, hyödyt voivat olla merkittäviä, Aalto muistuttaa.

MITÄ NUORET
AJATTELEVAT
DIGISUOSITUKSISTA?
LUE SIVULTA 42.

**OMAN
KYLÄN
KAUPPA**

**MEIDÄN KAUPPA ON
KIUSAAMISVAPAA
VYÖÖHYKE**

K Market

MLL MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Tukilinja auttaa ahdistunutta nuorta

Avun pyytäminen ei ole nuorille helppoa. MLL:n Nuorten tukilinja -puhelinpalvelu on lähes kolmen vuoden ajan auttanut nuoria erityisesti mielenterveyden ongelmassa ja yksinäisyyden pohdinnassa. Palvelun julkinen rahoitus on päättynyt, mutta toiminta jatkuu lahjoitusvaroin.

TEKSTI JOHANNA PELTO-TIMPERI KUVA ADOBE STOCK

Nuorten tukilinjalla vastataan Lasten ja nuorten puhelimen jatkona yhteydenottoihin joka päivä kello 20–24 numerossa 116 111. Päivisin puhelimeen vastaavat MLL:n koulutetut vapaaehtoiset, mutta iltakahdeksalta vastaajiksi vaihtuvat MLL:n ammattilaiset. Nuorten tukilinja tarjoaa kriisitukea nuorille nimenomaan ilta- ja yöaikaan.

– Iltaisin monella nuorella on ahdistunut olo tänne soittaessaan ja tilanne saattaa olla akuutti. Vastaajina on hyvä olla sosiaalialan ammattilaisia, jotka osaavat auttaa nuoria vaikeissa tilanteissa ja tarvittaessa myös ohjata nuoren muiden tukipalvelujen piiriin. Esimerkiksi jos nuorella on akuutti ahdistus päällä, niin ensin pyritään rauhoittamaan nuori ja sen jälkeen kartoitetaan kokonaistilannetta ja tuen tarvetta. Puhelimesta pysytymme paremmin tarkastamaan nuoren psyykkisen kunnon kuin esimerkiksi chatissa, Nuorten tukilinjalla asiantuntija **Erika Viding** kertoo.

Nuorten tukilinja on anonyymi ja maksuton palvelu, mikä helpottaa nuoria ottamaan yhteyttä. Osa soittajista kertoo pyytäneensä jo apua muista palveluista, mutta niiden saaminen kestää. Itsetuhoisia ajatuksia miettivän tulee saada apua nopeasti. Tukilinjalla työntekijät autta-

vat tarvittaessa esimerkiksi ambulanssin tilaamisessa.

– Hätäkeskukseen soittaminen saattaa olla nuorelle itselleen liian korkean kynnyksen takana, Viding sanoo.

OLO RAUHOITTUU PUHELUN AIKANA

Tukilinjaan voi soittaa nimettömänä, mikä on monelle tärkeä asia. Omasta pahoinvoinnista ei välttämättä haluta puhua läheisille tai kouluterveydenhoitajalle. Jo se, että asiasta ja tunteistaan saa kertoa kuuntelevalle aikuiselle, saattaa helpottaa tilannetta. Viding toteaa, että usein puhelun aikana nuori kiittää ja kertoo, että olo on rauhallisempi.

– Nuorten ahdistuneisuus ja keskustelun tarve ovat kasvaneet viime vuosien aikana. Nuorten tukilinja käynnistettiin vuonna 2023 kolmivuotisena hankkeena Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen (STEA) rahoituksella. Tuki päättyi viime vuoden lopulla, mutta tukilinjalle on niin suuri tarve, että MLL päätti jatkaa palvelua säätiö- ja lahjoitusvaroin ylläpidettynä palveluna, Viding kertoo.

AMMATTIAPUA ILLALLA

Nuorten tukilinjalla ammattilaiset auttavat vuosittain tuhansia nuoria. Puhelujen kesto on muutamasta minuutista vajaan tuntiin. Koska vastaajia on kaksi ja

puhelu saattaa kestää, niin nuori voi joutua odottamaan omaa vuoroaan ja soitamaan uudelleen.

– Pääosin puhelut ovat keskustelutukea ja aiheena on usein psyykkiseen terveyteen liittyvät huolet. Taustalla on erilaisia syitä, kuten tulevaisuuteen liittyvät pelot ja epävarmuudet, traumaattiset kokemukset sekä huoli omasta tai läheisen voinnista. Yksinäisyys ahdistaa nuoria eniten. Kiusaaminen on myös monessa keskustelussa mukana, ja nuori saattaa esimerkiksi kertoa, että koulussa aloitettu kiusaaminen jatkuu illalla somessa. Meillä on soittajien joukossa nuoria, jotka ottavat meihin yhteyttä useampia kertoja, sillä he eivät ole saaneet tarvitsemaansa apua muualta tai he tarvitsevat täydentävää tukea, Viding sanoo.

Moni yhteyttä ottava nuori on sanonut, että Nuorten tukilinja on ainoa paikka, josta he saavat ammattilaisen apua ilta-aikaan.

Tukilinjalla kautta voi varata myös suoran soittoaajan, jolloin keskusteluun pääsyä ei tarvitse jonottaa. Ajat toteutetaan arkisin kello 9–17. Myös varatut soittoaajat ovat anonyymeja ja maksuttomia.

Vuonna 2025 Nuorten tukilinjassa vastattiin 5 860 puheluun. Soittonyryityksiä oli noin 19 200. Yhteydenottajista 61 prosenttia oli tyttöjä ja 33 prosenttia poikia.

LAHJOITA LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN HYVÄKSI

Voit tukea työtämme kertalahjoituksella, perustamalla oman keräyksen, ryhtymällä kuukausilahjoittajaksi tai testamenttilahjoituksella. Jokainen lahjoitus on tärkeä ja tukee työtämme lapsiystävällisen kotimaan rakentamiseksi sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tee kertalahjoitus

- Verkossa osoitteessa mll.fi/lahjoita
- Tekstiviestillä lähettämällä viesti **MLL20** numeroon **16155 (20 €)**
- MobilePaylla lahjoittamalla haluamasi summan numeroon **41000**

Liity kuukausilahjoittajaksi

Kuukausilahjoitus on paras ja pitkäjänteisin tapa vaikuttaa ja auttaa. Pienelläkin kuukausittaisella summalla voit olla tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kotimaassa.

Lue lisää ja liity mukaan:

mll.fi/kuukausilahjoitus

Perusta oma keräys

Täytätkö pyöreitä, onko sinulla vuosipäivä, eläkkeellelähtö, häät tai jotkin muut juhlat tiedossa? Lahjojen sijaan voit pyytää juhlavieraitasi osallistumaan perustamaasi omakeräykseen ja tukea näin lapsia, nuoria ja perheitä kotimaassa.

Muistokeräys taas on kaunis tapa muistaa edesmenneen läheisen muistoa ja osoittaa tukea hänelle rakkaiden asioiden ja arvojen eteen.

Lue lisää ja perusta oma keräys:

mll.fi/omakerays

Testamentti MLL:lle on lahja Suomen tulevaisuudelle

uomen tulevaisuus on lapsissa. Jos lasten asiat ovat lähellä sydäntäsi, voit määrätä MLL:n testamenttissasi edunsaajaksi. Testamenttilahjoitus MLL:lle auttaa meitä rakentamaan maata, joka tulevaisuudessakin pitää yhdessä huolta pienimmistään.

Lue lisää:

mll.fi/testamenttilahjoitus

Ellen Jokikunnas ja Ralph nauttivat arjesta. Perheessä puhutaan ja iloitaan paljon.

Unelma-ammattissa äitinä

Juontaja ja mediapersoona **Ellen Jokikunnas** on aina haaveillut perheen perustamisesta. Äidiksi tuleminen vaati kuitenkin vuosia kestäneen adoptioprosessin. Nyt kotona on 9-vuotias poika Ralph, jonka kotiutumista ovat helpottaneet yhteiset keskustelut, selkeät rutiinit sekä mahdollisuus tehdä päätöksiä turvallisessa ympäristössä.

TEKSTI AILI AUTIO KUVAT ELLEN JOKIKUNNAS, VILMA TÖYRÄS

ELLEN Jokikunnas muistaa yhä selvästi hetken, jolloin hän sai ensimmäistä kertaa kuulla, että hänestä tulee äiti. Hän istui autossa miehensä **Jari Raskin** kanssa italialaisen huoltoaseman parkkipaikalla ja odotti lentoaan Suomeen. Yhtäkkiä tuli soitto, jossa kerrottiin, että pariskunnalle on tulossa Filippiineiltä adoptiolapsi nimeltä **Ralph**. Jokikunnaksen pitkäaikainen haave kävi viimein toteen.

– Silloin kaikki pysähtyi. Tunsin jokaisen sydämenlyöntini ja veren kohinan korvissa, kun koko kehoni reagoi niin valtavan hienoon uutiseen. Mietin, että pyörrenkö vai pakahdunko, Jokikunnas kertoo.

MATKA adoptiohakemuksen vireille laittamisesta pojan tapaamiseen ei kuitenkaan ollut helppo. Lapsettomuudestaan avoimesti julkisuudessa kertoneet Jokikunnas ja Rask aloittivat adoptioprosessin vuonna 2017 ja saivat hakea Ralphin kotiin vasta vuoden 2024 lopulla. Poika oli tällöin jo 8-vuotias. Kokonaisuudessaan adoptioprosessi oli pitkä ja monivaiheinen, ja siihen kuului paljon odottamista ja epävarmuutta. Jokikunnaksen mukaan adoptioon liittyikin monia tekijöitä, joita ihmiset eivät tule ajatelleeksi.

– Koko ajan pitää varmistaa omaa elämäänsä niin, että pysyy terveenä, taloudellinen tilanne säilyy vakaana eikä arkeen tule isompia muutoksia, jotka vaikuttaisivat vanhemmuuteen. Jälkikäteen olen ymmärtänyt, miten paljon

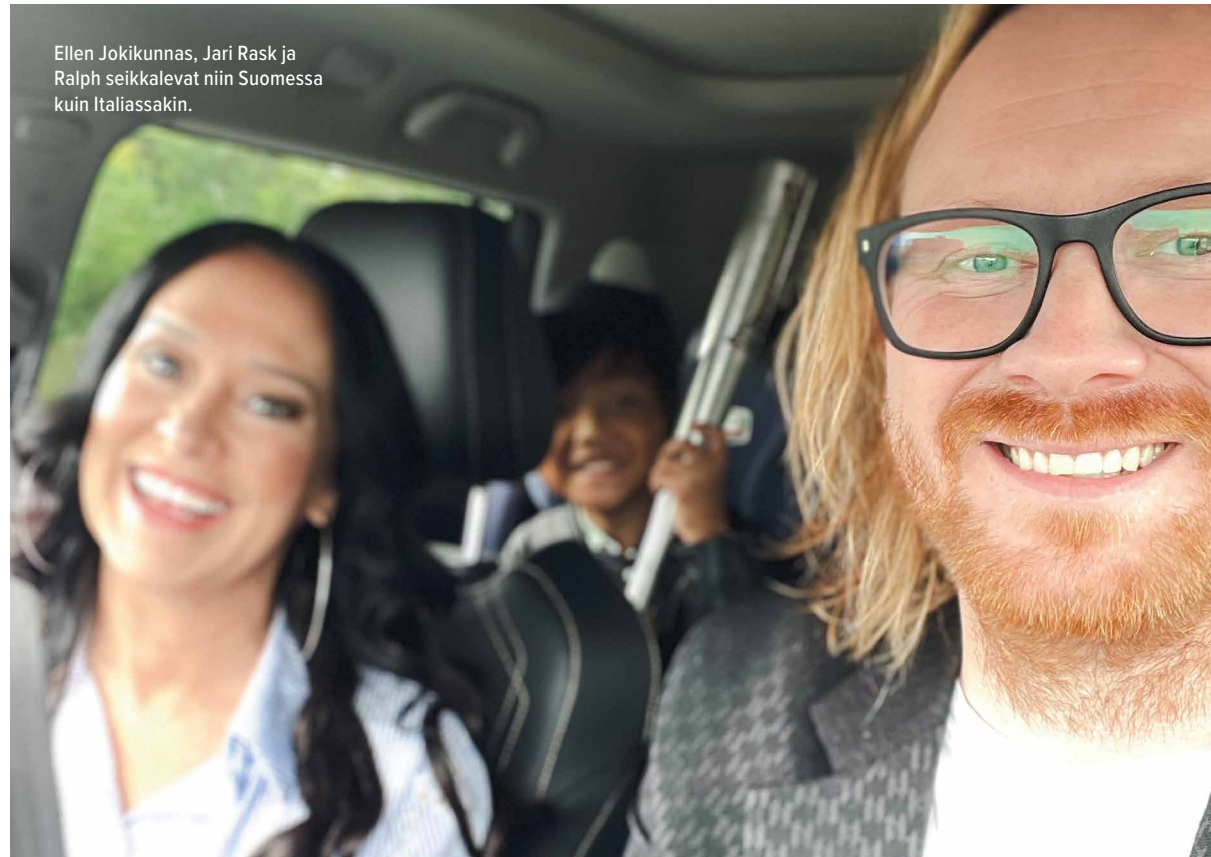
se on kuormittanut. Toisaalta meillä on ollut hyvin aikaa valmistautua vanhemmuuteen, ja olemme tehneet paljon itsemme ja parisuhteemme tutkiskelua. Sanoisin, että emme enää ihan pienestä hätkähdä, Jokikunnas toteaa.

PUHELUSTA ehti kulua vielä yhdeksän kuukautta, ennen kuin Jokikunnas ja Rask pääsivät hakemaan Ralphia Filippiineiltä. Odotus oli kaikille osapuolille raastavaa.

– Viikkoa ennen ensitapaamistamme kerroimme Ralphille, että älä sitten ihmettele, jos äiti ja isä alkavat itkeä, sillä me olemme vain odottaneet tapaamistamme niin kovasti. Mutta kun sitten näimme sohvan uumenissa istuvan pienen lapsen, jolla oli silmissä pelkoa ja toiveikkautta, tuntui ettei kummallakaan meistä ollut tilaa itkulle. Minun tehtävänäni oli olla lapselle turvallinen ihminen heti ensihetkestä lähtien. Se oli todella ihmeellinen hetki, Jokikunnas muistelee.

Tuoreet vanhemmat olivat varautuneet siihen, etteivät rakkauden tunteet välttämättä syntyisi ensitapaamisella – olihan kyseessä heille ventovieras lapsi. Toisin kuitenkin kävi. Jokikunnakselle tuli heti tunne, että hänen täytyy suojella ja rakastaa lasta sekä korjata kaikkea sitä, mikä on rikki. Alkujännityksen purkaututtua myös Ralph rentoutui, ja ilmassa oli lapsenomaisen innostus.

– Jotenkin siinä hetkessä me kaikki oivalsimme, että täs-

”*Perhe-elämää ja arkea on rakennettu yhdessä lapsen kanssa, hänen toiveitaan ja tarpeitaan kuunnellen.*”

tä alkaa jotakin suurta. Meidän perheessämme puhutaan, että ensitapaamisemme oli rakkausräjähdyks, Jokikunnas nauraa.

ENSIMMÄISET kuukaudet Suomessa sujuivat uutta arkea ihmetellessä ja opetellessa. Alkuun oli tärkeää luoda tarkat arkirutiinit aina nukkumaanmenoajoista satujen lukemiseen ja ruokailuihin, jotta koti tuntuisi lapselle turvalliselta. Samalla piti huomioida, ettei lapsi ollut tyhjä taulu, vaan omia kokemuksia, muistoja ja historiaa omaava ihminen.

Jokikunnas kertoo, että arki lähti kuitenkin rullamaan heti todella hyvin. Perheen tutustumista helpotti yhteinen kieli, englanti, joka on Ralphin toinen äidinkieli.

– Olemme pystyneet Ralphin kanssa sanallistamaan ajatuksiamme ja tunteitamme alusta asti, mikä on edesauttanut uuteen maahan sopeutumista. Perheessämme on pidetty eräänlaisena ohjenuorana sitä, että puhumme paljon ja käymme läpi sekä päivän hyviä että huonoja hetkiä, Jokikunnas kertoo.

Perheessä puhutaan Ralphin muistoista ja aikaisemmista kokemuksista aina kun lapsi itse niin toivoo. Ralph on kova tarinankertaja, ja muistaa paljon asioita lapsuudestaan Filippiineillä. Jokikunnaksen mukaan on valtavan arvokasta, että he pystyvät jatkuvasti oppimaan toisiltaan kaikenlaisia asioita.

– Ensimmäisten kuukausien aikana Ralph ihmetteli, että eikö Suomessa todella ole maanjäristyksiä ja tulivuorenpurkauksia. Hän on myös opettanut meille, miten tulee toimia, jos kohtaa myrkkyykäärmeen luonnossa.

– Sitten olemme yhdessä katsoneet, että Suomessa ainoastaan kyykäärme on vaarallinen ja jos se puree, niin sitten sattuu lujaa, mutta siihen ei kuole. Ralph on ihmetellyt, että miten niin ei kuole, Jokikunnas sanoo nauraen.

JOKIKUNNAKSELLE on ollut tärkeää, että uutta perhe-elämää ja arkea on rakennettu yhdessä lapsen kanssa, hänen toiveitaan ja tarpeitaan kuunnellen. Suomessa Ralph on ensimmäistä kertaa saanut osallistua omaa elämäänsä koskeviin päätöksiin ja ottaa vastuuta turval-

listen rajojen sisällä. Lastenkodissa tähän ei ollut mahdollisuutta.

– Olemme huomanneet, että Ralph kukoistaa, kun hän saa ottaa vastuuta ja esimerkiksi kokkailla itsenäisesti aamupalaa tai sytyttää aamulla puuhellan. Vaikka kyseessä olisi vain kahdesta vaihtoehdosta valitseminen, päätösten tekeminen on Ralphille valtavan tärkeää. Pienetkin päätökset vahvistavat itsetuntoa ja minäpystyvyyttä, Jokikunnas sanoo.

Perheen adoptioprosessi on ollut julkisesti esillä MTV:n Unelmia Italiassa -ohjelmassa, jossa seurataan heidän elämäänsä Suomessa ja kakkoskodissa Italiassa. Maaliskuussa 2026 julkaistulla kolmannella kaudella myös Ralph ja uuteen perhe-ärkeen liittyvät asiat ovat tiiviisti mukana. Ohjelmasta on tullut Ralphille tärkeä tapa käsitellä adoptioon ja Filippiineihin liittyviä muistoja.

– Olemme katsoneet Filippiineistä kertovaa jaksoa lukuisia kertoja. Ohjelman kautta hän voi nähdä millaisen matkan ja tunteet olemme käyneet läpi, kun olemme hakeneet hänet kotiin. Samalla hän pääsee palaamaan ihmisiin ja tunnelmaan Filippiineillä, Jokikunnas kertoo.

Hän kokee, että ohjelma on tuonut heidän elämäänsä ainoastaan positiivisia asioita. Moni on jakanut ohjelman nähtyään omia kokemuksiaan sekä myötäelänyt Jokikunnaksen läpikäymiä tunteita. Vertaistuki on ollut adoptioprosessin aikana erittäin tärkeää.

– Toki julkisuuden kanssa on oma taiteilunsa. Haluamme suojella lapsen yksityisyyttä, jotta hänellä on mahdollisimman hyvä ja turvallinen lapsuus, mutta

Ralph itse ei pidä julkisuutta minään. Elämme sellaista maalaiselämää, että julkisuus ei näyttäyty arjessamme ohjelman lisäksi juurikaan, hän sanoo.

ÄITIYS on ollut Jokikunnakselle koko elämänmittainen haave.

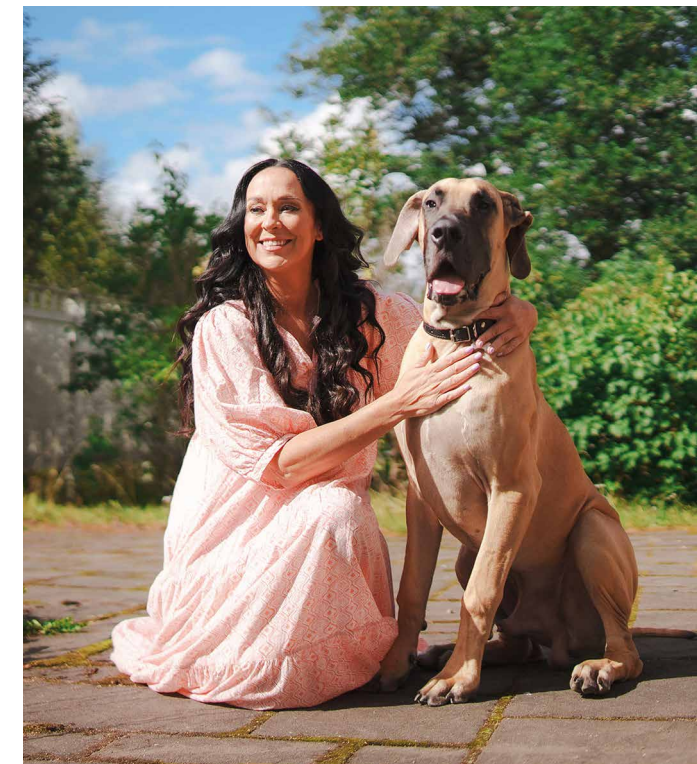
– Kaikki ura-asiat ovat aina tuntuneet ihan triviaaleilta siihen verrattuna, että haluan perheen ja lapsia.

Vaikka adoptioprosessi oli odotettua hitaampi ja raskaampi, Jokikunnas kokee nyt, että asiat menivät lopulta juuri niin kuin pitikin. Pitkä odotus ja elämäkokemukset ovat tuoneet mukanaan armollisuutta itseä kohtaan. Hän on oivaltanut, että täydellisyyttä tärkeämpää on olla hetkessä läsnä.

– Olen joutunut odottamaan todella pitkään, että olen päässyt unelma-ammattiini äidiksi. Samalla se on tuonut asioihin perspektiiviä. Hyvä vanhemmuus ei vaadi sirkustemppeja, vaan tärkeintä on, että lapsi on kainalossa ja voimme yhdessä höpötellä, Jokikunnas sanoo.

Yhtä lailla vanhemmuus on opettanut hänelle kärsivällisyyttä. Adoptiolapsen vanhempana Jokikunnas oppii yhä uutta lapsensa historiasta, ja luottamus on pitänyt rakentaa hiljalleen turvallisten rutiinien ja tekojen kautta. Lopulta hän kuitenkin ajattelee, ettei adoptiolapsen vanhemmuus merkittävästi eroa biologisen lapsen vanhemmuudesta.

– Näkisin, ettei vanhemmuus ole niinkään kasvattamista vaan jatkuvaa oppimista. Lapsen mieli on niin metka. Me vanhemmat saamme oppia uutta koko ajan, Jokikunnas nauraa.

Kuka hän on?

ELLEN JOKIKUNNAS

- Syntynyt vuonna 1976 Janakkalassa.
- Asuu nykyisin Nurmijärvellä, Røykän vanhassa rautatieasemassa.
- Tunnetaan televisio- ja radiojuontajana, toimittajana sekä kolumnistina.
- Perheeseen kuuluu aviomies Jari, poika Ralph, koira Viljo sekä kissa Pippa.
- Haaveilee seikkailuista perheen kanssa.
- Harrastaa “maalaismummoilua” eli remontointia, huonekalujen entisöintiä, maalausta, kirjojen lukemista, puutarhanhoitoa sekä keramiikkaa.

Kaikilla on ääni

Selinä Nera aloitti aktivistiuransa 12-vuotiaana kirjoittamalla mielipidekirjoituksen nuorten harrastustilojen esteettömyydestä. Tämä kannusti häntä jatkamaan kirjoittamista ja antamaan äänensä vammaisille ihmisille. Nyt takana on reilun vuosikymmenen verran vaikuttamistyötä järjestöissä ja nuorisopolitiikassa.

TEKSTI JOHANNA PELTO-TIMPERI KUVA TIMO JAKONEN

Selinä Nera kertoo olleensa ensin ujo ja puheenvuorojen esittäminen pelotti nuorta aktiivia. Nyt luottamustoimet ovat opettaneet ja kouluneet hänet vaikuttajaksi, joka osaa perustella mielipiteensä. Jos on asiaa, se pitää sanoa. Kuva on otettu Turun pääkirjastossa.

Selinä Nera totesi jo yläkoulussa, että asioihin voi vaikuttaa vain silloin, kun nostaa puutteet ja epäkohdat esiin ja puheenaheiksi. Nera oli mukana Turun ensimmäisessä nuorisovaltuustossa, ja pääsi näin tutustumaan vallan rakentamiseen ja kaupungin viranhaltijoihin. Opettaja kannusti häntä perheen lisäksi lähemmään mukaan.

– Oli siistiä tuoda nuorten ääni kuuluviin ja huomata, että päättäjät olivat asioistamme kiinnostuneita, Nera kertoo, ja sanoo jännittäneensä ensimmäisiä kokouksia paljon, sillä hän oli ujo.

– Sitten tajusin, että pitää vain olla rohkea, mutta siihen meni aikaa. Opin paljon päätöksenteosta ja siitä, miten asioihin voi vaikuttaa kaupungin elinten lisäksi esimerkiksi eduskunnassa.

Neran mukaan nuorten vaikuttajien ei pidä pitää pelkästään ääntä, vaan mielenpitoet tulee myös perustella. Lisäksi on tärkeää oppia ymmärtämään päätöksenteon rakenteita. Hän itse on huomannut sen, etteivät asiat ole mustavalkoisia, vaan kaikkeen liittyy monta tekijää.

OMA BLOGI YLÄASTEIÄSSÄ

Turun ensimmäinen nuorisovaltuusto teki uraauurtavaa työtä ja sai nuorille esimerkiksi puheoikeuden sivistys- ja vapaa-ajanlautakuntaan. Nera otti kantaa muun muassa yhdenvertaisuus- ja esteettömyyskysymyksiin sekä palvelujen saatavuuteen.

Neralle tärkeä kanava oli Potkulaudalla Pariisiin -blogi, jota hän kirjoitti yläasteikäisenä. Kirjoituksissaan hän kertoi vammaisten ihmisten arjesta ja oikeuksista sekä niiden puutteesta ja yhteiskunnallisista epäkohdista. Blogilla oli paljon seuraajia ja Nera sai siitä runsaasti palautetta. Blogi toimi osaltaan kannustimena jatkaa vaikuttajana.

ROHKEASTI MUKAAN

Turussa ensimmäinen nuorisovaltuusto perustettiin vuonna 2014 ja se on edelleen tärkeä nuorten vaikuttamiskanava ja nuorten asioiden edunvalvoja sekä lausuntojen antaja. Laki velvoittaa kuntia perustamaan nuorisovaltuuston tai vastaavan vaikuttamisryhmän, kuten nuorten foorumin. Nera kannustaa nuoria osallistumaan näihin virallisiin kanaviin somevaikuttamisen lisäksi.

– Nuorilla on paljon tietoa ja kiinnostusta, joten heidät tulee ottaa mukaan

päätöksentekoon. Monet asiat koskevat juuri heidän tulevaisuuttaan. Nuorten osallistumista ei kannata vähätellä, sillä heidän esityksissään on usein luovia ratkaisuja mukana, Nera miettii.

Hänen mielestään varsinkin nyt, kun elämme epävarmoja aikoja, nuoria tarvitaan entistä vahvemmin osaksi päätöksentekoa. Nuoret ovat huolissaan tulevaisuudesta ja omasta taloudellisesta selviytymisestään.

– Muutosta tarvitaan, ja muutoksessa tarvitaan ennen kaikkea asennemuutosta. Tätä työtä voivat kaikki tehdä. Rohkeasti vain keskusteluun mukaan. Olen huomannut, että jos itse ei sano asiaansa, ei sitä kukaan muukaan nosta esiin, Nera painottaa ja kertoo, että aikoo itse jatkossa syventyä siihen, että hyvinvointivaltion teemat ovat edelleen mukana päätöksissä.

Tätä vaikuttamista hän tekee olemalla aktiivisesti mukana järjestökentässä ja tekemällä muun muassa valtuustoaloitteita. Pelkkä edustuksellisuus ei Neran mukaan riitä, vaan tarvitaan käytännön päätöksentekoa.

– Kaikkien tulee voida kokea, että on osa yhteiskuntaa ja kaikilla on oikeus tulla kuulluksi, Nera tiivistää.

VAIKUTTAMISTYÖ VEI MENNESSÄÄN

18-vuotiaana Nera oli yli-ikäinen nuorisovaikuttajaksi, joten nuoren ääni muuttui luontevasti nuoren aikuisen ääneksi. Vaikuttaminen oli vienyt mennessään ja yliopisto-opintojensa ohessa hän jatkoi järjestötyötä sekä kokemusasiantuntijana toimimista. Nera tekee myös aktiivisesti sosiaalista mediaa osana vaikuttamistyötään.

Kun hän mietti sopivaa ja vaikuttavinta tapaa toimia, hän päätyi järjestötyön lisäksi politiikkaan. Nera on toiminut muun muassa Vihreiden nuorten puheenjohtajana. Nykyisin hän toimii valtion nuorisoneuvostossa tutkimus-, arviointi- ja avustusjaoston puheenjohtajana, ihmisoikeusjärjestö Kynnys ry:n puheenjohtajana, Nuorisola ry:ssä (entinen Allianssi) hallituksessa sekä vammaisille tytöille ja naisille suunnatussa Rusetti ry:ssä järjestötyöntekijänä. Hän oli pitkään mukana myös Turun vammaisneuvostossa.

– Olen kasvanut vaikuttajana ja osallistujana. Omat pointtini ovat vahvoja sekä tutkimuksiin perustuvia ja harkitsen tarkoin, vinkö ehdotukseni asiaa eteenpäin.

LUOTTAMUSTOIMIA JA OPISKELUA

Perhe on suhtautunut Neran vaikuttajan rooliin kannustavasti, mutta toisinaan se on herättänyt hämmästyksen lähipiirissä. Veli on kuvannut vaalivideoita ja sisko on jakanut esitteitä. Isän puolelta löytyy mummu, joka on ollut kunnallispolitiikassa mukana, joten perinteitäkin on.

– Minut on pienestä pitäen osallistettu itseäni koskeviin päätöksiin ja olen ollut mukana hoitosuunnitelmani tekemisessä, Nera kertoo.

Hän myös toteaa, että isovanhemmat ovat kyllä välillä toivoneet, että hän keskittyisi enemmän opiskeluun kuin maailman parantamiseen. Läheiset ovat aina halunneet myös suojella häntä, koska politiikassa peli on välillä raakaa.

Nera sukkuoi nykyään kotipaikkakuntansa Turun, opiskelupaikkakunta Tampereen ja työpaikkakunta Helsingin väliä. Hän on opiskellut viitosen vuotta hallintotieteitä Tampereen yliopistossa johtamisen ja talouden tiedekunnassa pääaineenaan julkisoikeus. Hän hakeutui lukemaan hallintotieteitä, koska halusi tietää lisää hallinnon ja päätöksenteon rakenteista, jotta voi vaikuttaa asioihin sisältäpäin.

– Jatkan luottamustoimissa, mutta aion nyt myös opiskella, koska olen joutunut pitämään niissä taukoa muiden asioiden takia. Tavoitteenani on valmistua, Nera hymyilee.

”*Nuorten osallistumista ei kannata vähätellä, sillä heidän esityksissään on usein luovia ratkaisuja.*”

”Lapsen edun tulee olla ensisijainen seikka myös lapsiin vaikuttavissa taluspäätöksissä.

Lapsilla ja nuorilla on tietoa ja näkemyksiä – kuullaanko heitä?

Lasten ja nuorten määrä ja osuus väestöstä pienenevät. Suomen ikääntyessä lasten ja nuorten tarpeiden, oikeuksien ja näkemysten huomioon ottaminen yhteiskunnassa voikin heikentyä, jos poliittinen mielenkiinto suuntautuu ensi sijassa vanhempien ikäluokkien haasteisiin ja etuihin. Lasten ja nuorten sanotaan olevan tulevaisuutemme. Mutta jos emme anna heille hyvää nykyisyyttä, he eivät voi uskoa tulevaisuuteen eivätkä rakentaa sitä hyvinvoivina ja luottavaisina.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus edellyttää, että lapsia koskeissa asioissa lapsen edun on oltava ensisijainen harkintaperuste. Yhteiskunnan päätöksenteossa lapsuuden ainutlaatuinen merkitys ihmisen elämänkaarella on tunnistettava. Lasten oikeus kehittymiseen ja erityiseen suojeluun sekä heidän näkemystensä huomiointi edellyttävät aktiivisia toimia päätöksentekijöiltä.

Laki julkisen talouden hoitamisesta eli niin sanottu velkajarrulaki perustuu EU-sääntelyyn ja parlamentaariseen velkajarrusopimukseen. Laissa asetetaan huomattavat sopeutusvaatimukset julkiselle taloudelle. Vaarana on, että sen myötä tehdään lasten hyvinvointia ja kehitystä heikentäviä ratkaisuja. On muistettava, että lapsen edun tulee olla ensisijainen huomioon otettava seikka myös lapsiin vaikuttavissa taluspäätöksissä.

YK:n lapsen oikeuksien komitea toteaa, että taluskriisien aikana lapsen oikeuksien toteutumista heikentäviä toimia voidaan harkita ainoastaan silloin, kun kaikki muut vaihtoehdot on selvitetty. Komitea edellyttää, että sopeutustoimien kielteiset vaikutukset kohdistuvat viimeisenä lapsiin ja erityisesti niihin lapsiin, jotka ovat haavoittuvassa asemassa.

Lapset ja nuoret ovat tärkeitä tiedon tuottajia päätöksenteolle. Heillä on pal-

jon kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion päätöksenteon kannalta olennaista tietoa. Lapsille ja nuorille suunnatut kyselyt hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta ovat tärkeitä päätöksenteon kannalta. Heillä on myös paljon tietoa muun muassa palvelujen käytöstä ja kokemastaan yksinäisyydestä tai väkivallasta, mitä tarvitaan palvelujen kehittämisessä. On varmistettava, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on aito mahdollisuus tulla kuulluksi.

Lasten asialla,

Esa Iivonen,
vaikuttamistyön johtaja

Lindström tukee MLL:n tärkeää työtä lasten ja nuorten hyväksi

Lindström haluaa olla mukana rakentamassa parempaa arkea, ja siksi toimimme Mannerheimin Lastensuojeluliiton yrityskumppanina.

Tukemalla MLL:n toimintaa olemme mukana mahdollistamassa, että apu on yhä useamman saatavilla. Haluamme kantaa vastuuta ja olla mukana tukemassa työtä, jolla on todellista merkitystä yhteiskunnassamme. Yhteistyömme vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja rakentaa tulevaisuutta, jossa jokainen voi tulla kuulluksi ja kohdatuksi.

lindstrom.fi

1 Tulin MLL:oon töihin kaksi vuotta sitten, jolloin käynnistyi myös Digitutkijat-hanke.

Digitaitoja nelosille

Digitutkijat -työpajoissa tutkitaan mediaa tarinallistaen ja vahvistetaan lasten mediaosaamista. Seurasimme MLL:n mediakasvatuksen asiantuntija **Ville Välikankaan** päivää.

TEKSTI IIRIS JOUHILAMPI KUVAT JANI LAUKKANEN

KLO 7.30 TYÖMATKA

Tänään oli tavanomainen kouluvierailuaamu, lähdin kotoa bussilla kohti Pasilaa ja sieltä junalla Tapanilaan Hiidenkiven peruskoululle. Vierailupäivinä aamut menevät usein liikenneturvassa, mutta niiden vastapainoksi olen osan toimistopäivistä etätöissä.

KLO 8.30 AAMUPÄIVÄN TYÖPAJAT

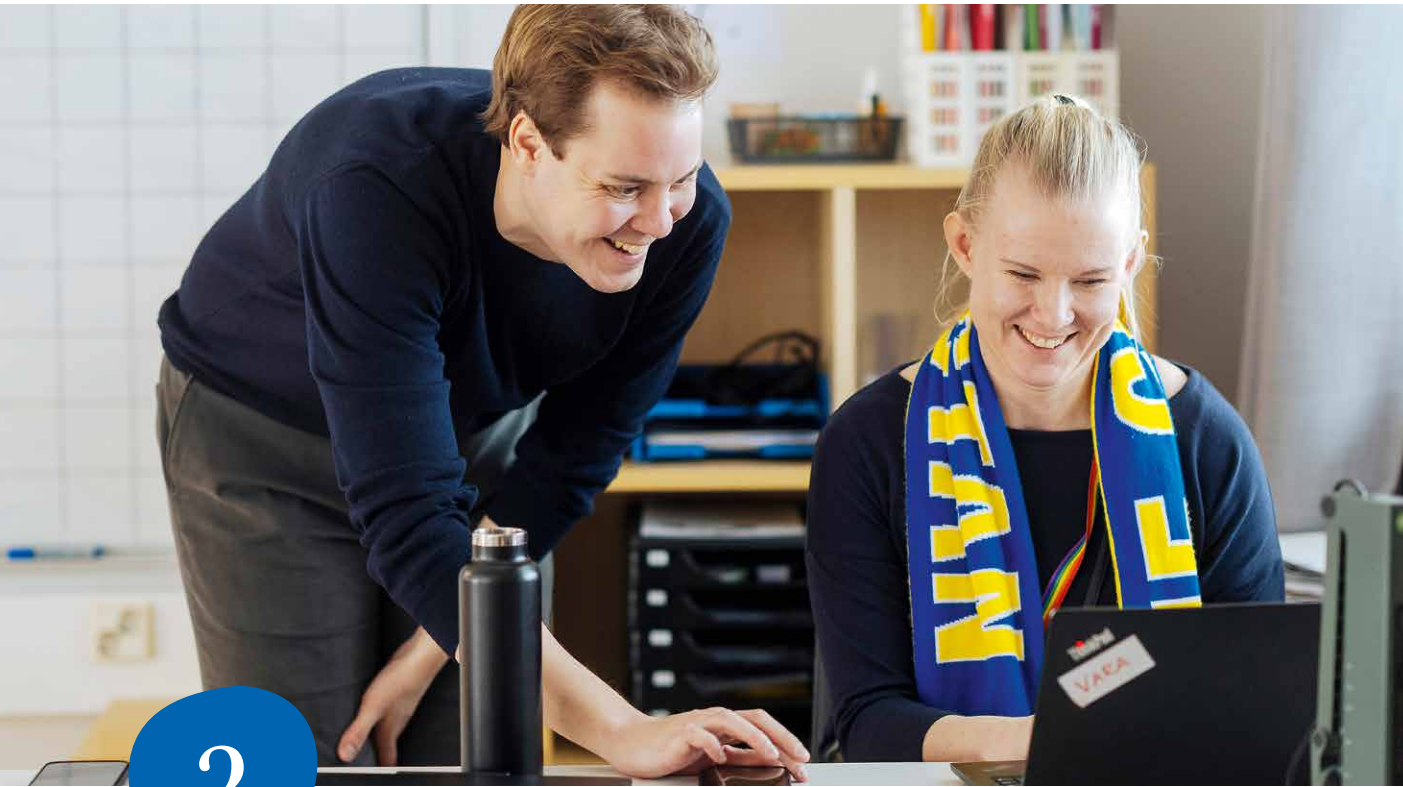
Ohjaan aamupäivästä kaksi Digitutkijat-työpajaa nelosluokkalaisille. Työpajat ovat osa MLL:n ja Suomen Kulttuurirahaston yhteishanketta, jonka tavoitteena on tukea lasten, perheiden ja koulujen mediaosaamista. Pääasiallisena toimintana ovat nelosluokkalaisille pidettävät työpajat, joita on tavoitteena pitää 75 prosentissa Suomen kouluista.

Työpajoissa puhutaan turvallisesta median käytöstä, digihyvinvoinnista, kaveritaidoista mediassa ja kriittisestä medialukutaidosta. Lisäksi pidämme työpajoja yläkouluikäisille tukioppilaille ja tarjoamme materiaaleja sekä koulutuksia opettajille ja vanhemmille.

Aamun ensimmäinen työpaja sujui hyvin, oppilaat olivat innokkaita ja mahtavasti mukana. Heillä oli myös jonkin Ari-teemapäivä tänään, niin se oli kiva spesiaali juttu, josta lapset olivat innoissaan. Tee- maan kuului, että lapset olivat pukeutuneet ari-päätteisiin ammatteihin, kuten maalariksi tai futariksi.

Tulin MLL:oon töihin reilut kaksi vuotta sitten, jolloin Digitutkijat-hanke käynnistyi.

Aikaisemmin työskentelin Helsingin kaupunginhallinnossa kouluille suunnatussa digitaalisen osaamisen kehittämissuunnitelmassa. Aloitin työurani luokanopettajana Helsingissä ja olen iloinen, että kouluympäristö on vieläkin tiivis osa arkea.

2

KLO 10.15 TOINEN TYÖPAJA

Ryhmä ja luokka vaihtuvat. Joudun soveltamaan työpajan kulkua lennosta, kun luokan videotykki reistailee. Päätän keskittyä työpajan alkupuolella aiheeseen tutustumiseen pienryhmäkeskusteluiden kautta, joissa oppilaat ovat hienosti mukana.

Luokassa kuuluu innostunut puheensoriina, kun oppilaat pääsevät keskustelemaan erilaisista mediatyypeistä. Nelosluokkalaiset valikoituivat työpajojen kohderyhmäksi, koska 10-vuotiaat ovat hyvässä iässä – lapsuuden ja varhaisteini-ään välimaastossa. He ovat vastaanottavia ja osallistuvia, mutta he ovat ehtineet jo kerätä kokemusta median käytöstä. He osaavat kertoa kokemuksistaan, mutta ovat vielä valmiita vastaanottamaan tietoa ja muokkaamaan tapojaan.

KLO 11.00 LOUNAS

Oppilaat lähtevät lounaalle ja jään luokkaan käymään läpi seuraavan osuuden ohjelmaa. Saan myös videotykin vihdoinkin toimimaan. Digitutkijat-työpaja on rakennettu digitaaliseen mediaan liittyvien tarinoiden ympärille, joissa seikkailee Vimma-ni-

minen hahmo. Tarinallistaminen auttaa lapsia keskittymään aiheeseen ja herättää keskusteluja, kun käymme yhdessä läpi tarinan tapahtumia. Opettajat usein kiittävät, että työpajan aihe on tärkeä ja se on rakennettu lapsilähtöisesti.

Nelosluokkalaisten työpajojen lisäksi järjestämme yhtenäiskouluissa työpajapäiviä, joissa niitä pidetään tukioppilaille ja nelosluokkalaisille. Tukioppilaiden työpajoissa puhutaan samoista teemoista, mutta erityisesti digihyvinvoinnista ja median käytön määrästä. Myös nettikysämisestä puhutaan paljon, sillä tukioppilaat pyrkivät edistämään koulun myönteistä ilmapiiriä. Olisi tärkeää, että he osaisivat puuttua asioihin myös verkossa. Yläkouluikäiset usein pohtivatkin, miten heitä nuoremmat pärjäävät turvallisesti sosiaalisessa mediassa.

KLO 13.00 TOIMISTOLLA KALLIOSSA

Lähden työpajan päättymisen jälkeen junalla kohti keskustaa ja MLL:n toimistoa. Syön lounasta ja ehdin vaihtaa muutaman työkaverin kanssa kuulumiset kahvihuooneessa ennen päivän palaveria.

5

2 Käyn työpajojen aiheita ja tarinallistamista läpi opettajien kanssa.

3 MLL:n oppaat tukevat perheiden mediakasvatusta.

3

4

6

4 Nelosluokkalaiset ovat hyvässä iässä vastaanottamaan tietoa median käytöstä.

5 Olin aikaisemmin luokanopettaja, joten kouluvierailupäivät ovat minulle mieluisia.

6 Työpajojen jälkeen työpäivä jatkuu toimistolla.

Tänään on vähän erikoinen päivä, kun olen mukana illalla järjestettävässä verkko-vanhempainillassa. Vanhempainilta on osa mediakasvatushanketta, jonka teemana on uudet digilaitteiden vapaa-ajan käytön suositukset. Valmistaudun palaverien lomassa omaan puheenvuorooni, joka käsittelee lapsiperheiden mediankäytön tottumuksia lasten näkökulmasta.

Työssäni parasta on ehdottomasti monipuolisuus. Suuri osa työstä kuluu kouluilla ja pääsen juttelemaan lasten kanssa, mikä on mukavaa. Toisaalta pääsen tekemään asiantuntijatyötä: koordinoimaan työpajoja ja MLL:n piirijärjestöjen kanssa, kirjoittamaan erilaisia tekstejä ja vastaamaan lausuntoihin. Viime viikkoina toimistopäivät ovat menneet pitkälti mediataitoviikon materiaalien parissa, olemme nostaneet aiheita erityisesti sosiaalisessa mediassa.

Pidän työssäni myös siitä, että en istu joka päivä toimistolla, vaan näen työn tulokset konkreettisesti. Koen työni todella merkitykselliseksi ja näen, että nämä asiat ovat tärkeitä lasten ja perheiden arjessa. Tähän mennessä ei ole ollut sellaista päivää, etten olisi halunnut tulla töihin.

KLO 17.15 VANHEMPAINILTA

Illan vanhempainiltaan oli ilmoittautunut tuhansia vanhempia ympäri Suomen. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Opetushallituksen, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä MLL:n ja muiden järjestöjen kanssa. Pidimme yhteispuheenvuoron kollegani mediakasvatuksen asiantuntija **Rauna Rahjan** kanssa perheiden median käytöstä ja kotien mediakasvatuksesta.

Lasten digisuositukset puhuttavat nyt paljon ja tuntuu, että median käytön vaikutuksiin on nyt herätty yhteiskunnan tasolla, mikä on mielestäni hyvä asia. Toivon, että vanhemmat saivat illasta irti konkreettisia vinkkejä ja rohkaisua kodin mediakasvatukseen.

KLO 20.00 KOTIIN

Pitkän työpäivän jälkeen oli mukava päästä kotiin ja ottaa rennosti. Vapaa-ajalla käyn pelaamassa sulkapalloa ja seuraan intohimoisesti kotimaista jalkapalloa sekä muuta urheilua. Tykkään myös olla rauhassa kotona ja tehdä ruokaa sekä tavata kavereita. Kiva tekeminen auttaa palautumaan työpäivistä.

Poikaystävä parin klikkauksen päässä

MLL:n Nuortennetin moderaattorit törmäivät keskustelupalstalla yhä useammin viesteihin, joissa nuoret kertovat käyttävänsä tekoälyä seurustelukumppanin tai terapeutin korvikkeena. Moni kokee, että tekoälylle puhuminen on helpompaa kuin oikean ihmisen lähestyminen.

TEKSTI AILI AUTIO KUVA COLOURBOX

Nuortennetin vapaaehtoiset moderaattorit **Ida**, 29, ja **Taina**, 20, kertovat, että tekoäly on noussut Nuortennetin viesteissä esiin viime vuoden aikana aiempaa enemmän. Nuortennetin keskustelupalsta on alusta, jolla nuoret voivat keskustella anonyymisti itseään kiinnostavista aiheista, kuten ihmissuhteista, vapaa-ajasta, terveydestä ja yhteiskunnallisista asioista.

– Keskustelupalstan aloituksissa näkyy, että nuoret hakevat tekoälyltä neuvoja hyvin monenlaisiin asioihin. Osa kaipaa apua ihmissuhteisiin ja osa arkisempiin asioihin, kuten vaikkapa leivontaresepteihin ja koulutehtäviin, Ida ja Taina kertovat.

He molemmat ovat kuitenkin törmänneet keskustelupalstalla myös viesteihin, jossa nuori on kertonut käyttävänsä tekoälyä jopa seurustelukumppanina tai terapeutina. Osalle nuorista tekoäly tuntuu olevan ainut taho, jolle purkaa sydäntään.

– Usein taustalla on yksinäisyyden kokemus. Nuorella ei välttämättä ole lähipiirissään ihmisiä, joihin samaistua. Silloin esimerkiksi seurustelutaitojen harjoittelu tekoälyn kanssa voi tuntua turvallisemmalta kuin oikean ihmisen lähestyminen, Ida pohtii.

KESKUSTELU VAILLA VASTAPUOLTA

Tällaisissa tilanteissa nuorelle on tärkeää muistuttaa, että tekoälyn kautta ei ole yhteydessä tuntevaan, tietoisuuden omaavaan henkilöön, vaan tekstiin, joka on generoitu verkosta. Tekoälyn antamat neuvot eivät välttämättä perustu tutkit-

tuun tietoon, eikä sillä ole ymmärrystä asioiden todellisesta kontekstista.

Ida ja Taina toivovatkin, että tekoälyn käyttö romanttisena korvikkeena tai tunne-elämän terapeutina ei lisääntyisi, vaan että nuoret etsisivät merkityksellisiä yhteyksiä oikeasta elämästä. Taina sanoo toisaalta myös ymmärtävänsä tekoälyn käyttöön liittyvän houkutuksen:

– Tekoäly on aina saavutettavissa ja vain parin klikkauksen päässä. Nuori voi mennä kirjaston koneelle, kirjoittaa hakuun tekoälypalvelun nimen, ja sitten hänellä on koko maailma auki.

HUOMIO LÄHDEKRIITIKKIIN

Toisinaan moderaattorit ovat kohdanneet myös tilanteita, joissa tekoälystä on ollut nuorelle hyötyä harjoittelumielessä.

– Muistan erään aloituksen, jossa nuorta jännitti kertoa omille vanhemmilleen, että hän kuuluu seksuaalivähemmistöön. Tällaisessa tapauksessa keskustelua voi harjoitella tekoälyn kanssa ja kerätä näin rohkeutta oikealle ihmiselle kertomiseen, Ida sanoo.

– Jos pystyy sanoittamaan omia tunteitaan kirjallisesti tekoälylle, niin se harjoittaa myös tunteiden sanoittamista ihmiselle, Taina jatkaa.

Ennen kaikkea Ida ja Taina kuitenkin korostavat, että tekoälyn käytössä on syytä säilyttää varovaisuus ja lähdekriittisyys.

– Myös vanhempien kannattaa perehtyä tekoälyyn ja käydä nuorten kanssa avointa keskustelua sen käyttöön liittyvistä riskeistä ja tietoturvasta. Tekoäly on hyvä työkalu, mutta sitä voi käyttää helposti väärinkin, he summaavat.

Mitä vanhemman
on hyvä tietää tekoälyn
riskeistä?
▶ mll.fi/tekoalyvinkit

MITEN NUORET KESKUSTELEVAT TEKOÄLYSTÄ NUORTEN- NETISSÄ?

"Haluisin jutella tekoälylle myös intiimeistä jutuista, mutta pelottaa että joku oikea ihminen näkee mun henkilöllisyyden ja lukee ne viestit – voiko niin käydä?"

"Oon ollut pitkään ihan koukussa yhteen sovellukseen, jossa roolipelataan AI-chatbottien kanssa, ja mulla on ollut siellä jopa useita AI-"poikaystäviä". Saatan viettää siellä monta tuntia päivässä, enkä saa niitä oikein pois päästä edes koulussa tai kavereiden kanssa, koska ne botit tuntuu jotenkin tosi aidoilta ja niihin on tullut kiintynyt. Onko tää ihan outoa tai pitäiskö mun olla tästä jotenkin huolissani?"

"Voiko tekoälytiivistyksiin luottaa? Välillä niissä on ihan eri asiaa kun sitten jossain toisessa paikassa?"

Haluatko MLL:n vapaaehtoiseksi?
Tutustu mahdollisuuksiin
▶ mll.fi/vapaaehtoiseksi

Maailman parantaja

Mirjam Kalland on ollut pitkään mukana Mannerheimin Lastensuojeluliiton toiminnassa ja viime vuodet järjestön puheenjohtajana. Uusi puheenjohtaja valitaan syksyllä, mutta Kalland vakuuttaa olevansa käytettävissä jatkossakin MLL:n toiminnassa vapaaehtoisena. Nyt on kuitenkin aika antaa tilaa uudelle puheenjohtajalle.

TEKSTI JOHANNA PELTO-TIMPERI KUVA KIMMO PENTTINEN

Varhaiskasvatuksen professorin Mirjam Kallandin MLL-ura alkoi MLL:n silloisen puheenjohtajan professori **Tuula Tamminen** puhelusta 18 vuotta sitten.

Kalland oli auton ratissa, joten hän pysäytti ensin auton ja kuunteli sitten toiveen, että hän ryhtyisi MLL:n pääsihteeriksi. Kalland mietti asiaa huolellisesti, ja tarttui sitten tilaisuuteen innostuneena.

– Se oli iso tehtävä. MLL on yksi maailman suurimmista järjestöistä, jossa on mukana yli 500 paikallisyhdistystä, lähes 65 000 jäsentä ja 33 000 vapaaehtoista. Minulla oli kuitenkin sopiva välivaihe elämässä, kun lapset olivat muuttaneet pois kotoa. Lasten kasvuedellytysten parantaminen on ollut minulle aina tärkeää, joten lapsiin, nuoriin, perheisiin ja vanhemmuuden tukemiseen keskittyvä työ tuntui konkreettiselta tavalta auttaa, Kalland kertoo ja tunnistaa, että hänessä on maailman parantajan vikaa ja halu saada aikaan muutoksia.

Kalland toimi ensin työsuhteessa pääsihteerinä vuosina 2008–2015 ja sen jälkeen vapaaehtoisena luottamushenkilönä järjestön puheenjohtajana vuodesta 2018 alkaen. Uusi puheenjohtaja valitaan MLL:n liittokokouksessa syyskuussa. Kallandin mielestä nyt oli hyvä hetki luopua puheenjohtajuudesta ja antaa tilaa uusille tekijöille ja ajatuksille. Jatkossa hän voi toimia järjestön muissa vapaaehtoistehtävissä.

KETTERÄ JÄRJESTÖ MUKAUTUU

MLL:n toiminnan ammattimaisuus, asiantuntijuus ja toiminnan tutkimusperusteisuus ovat Kallandin mukaan tukeneet 1920-luvulta asti käytännön työtä. Järjestö on kiinteä osa tuhansien lapsiperheiden arkea esimerkiksi matalan kynnyksen kohtaamispaikoissa, mutta samalla se on arvostettu lausuntojen antaja ja yhteiskunnallinen vaikuttaja.

– MLL on muuttunut paljon yli sadan vuoden aikana, mutta työn perusta on pysynyt ennallaan. Perustarpeet ovat samat, lapset kaipaavat hellyyttä ja huolenpitoa sekä välittävän aikuisen läsnäoloa, Kalland kertoo ja mainitsee esimerkkeinä Lasten ja nuorten puhelinpalvelun muuttumisen monikanavaiseksi digitaalseksi tueksi ja tukioppilastoiminnan kehittymisen kiusaamisen ennaltaehkäisyksi.

Hänestä MLL on ketterä järjestö, joka pysyy ajan hermolla ja toimii nopeasti tarvittaessa. Lapsen etu on aina ensisijainen. Kaiken tämän mahdollistavat vapaaehtoiset ja lahjoittajat.

PERHEMALLIT MUUTOKSESSA

Kalland mainitsee moninaistumisen suurimmaksi muutokseksi lasten ja perheiden elämässä. Perhemallit rakentuvat monella eri tavalla, ja esimerkiksi uusperheet, saateenkaariperheet ja yhden aikuisen perheet otetaan nykyään huomioon palveluissa ja

lainsäädännössä. MLL on ollut mukana myös korostamassa isän merkitystä vanhemmuudessa esimerkiksi vanhempainvapaan kautta.

– Lapsi hyötyy aina siitä, että hänen perhettään arvostetaan ja että perhe saa tukea, Kalland toteaa.

Kalland listaa moninaisuudeksi myös sen, että lasten ja nuorten kasvuympäristö on monikielinen. Helsingin kouluissaikin opetetaan jo yli 50 kieltä ja puhutaan monin verroin useampaa. Kallandin mukaan tämä tuo kielitietoiseen pedagogiikkaan uusia haasteita, jotta opetus toteutuu yhdenvertaisena.

SAA TEHDÄ HYVÄÄ

Vapaaehtoistyöhön liittyy toiveikkuus, että voi vaikuttaa ja tehdä jotain hyvää, josta muille apua. Toiminnasta saa myös vastapainoa omalle työilleen. Puheenjohtajan ja liittohallituksen tehtävät ovat vapaaehtoisuuteen perustuvia luottamustehtäviä, joista ei makseta korvauksia.

– Mannerheimin Lastensuojeluliitossa toimiminen on merkityksellistä, mikä lisää mielen hyvinvointia. Usein on niin, että kun on saanut itse tukea, haluaa auttaa muita. Esimerkiksi Perhekahvilassa käynyt vanhempi voi jatkossa ryhtyä paikan vetäjäksi. Lahjoittajien rooli on myös keskeinen osa työn jatkumisessa, apua voi antaa niin monella tapaa, Kalland sanoo.

Mirjam Kalland on kiitollinen siitä, että haastavista ajoista huolimatta vapaaehtoistyö ja lahjoittaminen ovat yhä ihmisille tärkeitä. MLL:a pidetään luottettavana järjestönä, jolle apua halutaan antaa.

Liity jäseneksi

Täällä sinua tarvitaan

MLL on lapsiperheiden arjen tukena – paikallisesti ja kaikkialla Suomessa. Liity MLL:n jäseneksi ja tue lasten ja perheiden hyvää arkea.

MLL MÄNNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

Sijaisvanhemmaksi tai -hoitajaksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle?

Vuonna 2025 kauttamme kodin löysi yli 50 pitkäaikaisesti ja 130 lyhytaikaisesti sijoitettua lasta.

Haemme joukkoomme vastaanotto- ja sijaisperheitä sekä sijaishoitajia kaiken ikäisille lapsille.

Voisiko juuri sinun perheesi tarjota turvallisen kodin lapselle?

Ota yhteyttä:

Satu Smolander
040 541 4289, satu.smolander@luvn.fi

Tarja Vastamäki
040 644 2921, tarja.vastamaki@luvn.fi

Emmi-Maaria Mäkilä
043 826 8540, emmi-maaria.makila@luvn.fi

luvn.fi/sijaisperheeksi

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde
Western Uusimaa Wellbeing Services County

MEIDÄN MLL

Etuja, iloa ja järjestön kuulumisia.

Aku Leppäkarin mielestä tapahtumien järjestämisessä on mukavinta tekemisen ilo ja yhdessä oleminen.

Nuorten näköistä toimintaa

Viime syksynä Ylivieskassa riitti vilinää, kun satakunta aarteenetsijää metsästi keskustaan piilotettuja värikkäitä paperilappuja. Löytäjät saivat noutaa lappua vastaan lahjakortti- tai herkkupalkinnon.

Tempaus oli osa 5.–9.-luokkalaisille suunnattua MLL:n NYT – nuoret yhdessä tehden -hanketta, jonka tavoitteena on vahvistaa kaveritaitoja ja ehkäistä kiusaamista ja yksinäisyyttä. Kuudesluokkalainen **Aku Leppäkari** oli alusta asti mukana aarteenetsinnän ideoinnissa.

– Palkintoa hakiessaan noutajan piti lisäksi sitoutua olemaan kiusaamista vastaan. Järjestimme myös kilpailun, jossa kerättiin kiusaamisen vastaisia iskulauseita. Saimme yhteensä lähes sata ehdotusta, Leppäkari kertoo.

Alun perin Leppäkari hyppäsi MLL:n toimintaan mukaan koulun välittämän Wilma-viestin innostamana. Hän kokee, että hankkeessa mukana oleminen on ollut merkityksellistä.

– On hyvä, että nuoret saavat itse suunnitella toimintaa ja nuoria kuunnellaan heitä koskevissa asioissa, hän sanoo.

ITSEVARMUUTTA JA TAITOJA

MLL:n Pohjois-Suomen piirin koordinaattori **Jenni Kallio** korostaa, että aitoa osallisuutta syntyy silloin, kun nuoret ovat mukana alusta asti.

– Usein käy niin, että aikuiset ovat määritelleet raamit valmiiksi, jolloin nuorten osallistaminen uhkaa jäädä pintaraapaisuksi. Tässä hankkeessa ideointiin lähdetään tyhjältä pöydältä yhdessä nuorten kanssa. Nuorten itsevarmuus kasvaa ja he oppivat tärkeitä taitoja, kun he saavat äänensä kuuluviin.

Hanke aktivoi nuoria myös Nivalassa ja Kalajoella. Nivalassa nuorten toiveesta järjestettiin loppukesällä maksuton uintitapahtuma, jossa yli 80 nuorta pääsi harjoittelemaan uimataitoja. Kalajoella puolestaan toteutettiin muun muassa Halloween-disko ja lautapelitapahtumia yhteistyössä tukioppilaiden kanssa.

MUKAAN MATALALLA KYNNYKSELLÄ

Tälle vuodelle Leppäkari ja kumppanit suunnittelevat Ylivieskan nuorisotalolla järjestettävää

yökyläilyä viides- ja kuudesluokkalaisille. Luovassa on yhteistä tekemistä ja elokuvan katselua. Tällä kertaa ideointityötä on tehty aiempaa isommalla porukalla.

– Opimme hankkeen ensimmäisestä vaiheesta paljon. Olemme muokanneet toimintatapojamme nuorten palautteen pohjalta niin, että mukaan on entistä helpompi tulla. Järjestämme esimerkiksi vapaamuotoisia suunnitteluiltoja, joihin kaikki ovat tervetulleita, Kallio kertoo.

NUORTEN OMAT IDEAT

Tulossa on myös nuorten ja oman aikuisen harrastusryhmiä, joissa tutustutaan muun muassa kiipeilyyn ja hevostenhoidon saloihin. Harrastusryhmän ajatuksena on, että oman aikuisen mukanaolo madaltaa nuoren kynnystä tutustua uusiin harrastuksiin ja ikätovereihin.

Leppäkarin mielestä nuorten tapahtumien järjestäminen on monin tavoin mukavaa.

– Parasta on tekemisen ilo ja se, että ollaan yhdessä. Sekä tietenkin pizza, jota on ollut tarjolla suunnitteluilloissa.

Aada Toropainen (vas.) ja Kerttu Alanko toimivat vapaaehtoisina esimerkiksi MLL:n tapahtumissa.

Kuva ja teksti: Tiina Rintala-Siira

UUTTA NUORISTOIMINTAA

Turussa käynnistyi alkuvuodesta uudenlaista nuorisotoimintaa Gillesgårdenin kellarissa MLL:n vetämänä. Lapsemme-lehden kysymyksiin vastaavat nuorten kanssa työskentelevät MLL:n nuorisualan ammattilaiset **Miia Nissinaho-Back** ja **Joel Kronqvist**.

Mistä uudessa toiminnassa on kyse?

Turun kaupunki valitsi Mannerheimin Lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piirin uudeksi ruotsinkielisen nuorisotilatoiminnan ja koulunuorisotyön palveluntuottajaksi. Avoin nuorisotilatoiminta alkoi vuoden alussa Gillesgårdenin kellarissa.

Otamme nuoret mukaan suunnittelu- ja kehitystyöhön, jotta tästä tulee heidän näköisensä paikka. Olemme järjestäneet esimerkiksi ideointikertoja ja työpajoja. Tärkeä asia on, että lapset ja nuoret tietävät toiminnastamme ja olemmekin panostaneet paljon koulunuorisotyöhön nuorten tavoittamisessa. Emme voi olettaa, että yläkouluikäiset tulevat uuteen nuorisotilaan, mikäli he eivät meitä tunne. Tavoitteena on keväällä myös käynnistää yhteistyötä ruotsinkielisen toisen asteen kanssa.

Millaista palautetta nuorilta on saatu?

Emme ole keränneet vielä palautetta, mutta vastaanotto on ollut hyvä. On saatu kommentteja kuten ”En normaalisti tykkää aikuisista mutta te ootte ihan ok” tai ”Tää paikka tuntuu turvalliselta”.

Onko nuoremmillekin tarjolla toimintaa?

Teemme yhteistyötä ruotsinkielisten alakoulujen kanssa ja pidämme nuorisotilaa auki 3–6 luokkalaisille kerran viikossa.

Miten some näkyy toiminnassa?

Lähes jokainen nuori on somessa, joten on tärkeää, että nuorisotyöntekijät ovat siellä missä nuoretkin ovat. Teemme sisältöä TikTokkiin ja Instagramiin. Meillä on myös SnapChatit mistä nuoret meidän tavoittaa. Meitä voi seurata TikTokissa ja Instagramissa @ungjabo

Kuva: Iida Pannila

Nuoret mukaan vapaaehtoisiksi

Valkeakosken paikallisyhdistys kutsui nuoria mukaan toimintaan ja sai heistä uusia tekijöitä tapahtumiin. Yhdistyksellä on 14 vapaaehtoisen verkosto, jossa on mukana eläkeläisiä, työikäisiä ja kolme nuorta. 13-vuotiaat **Kerttu Alanko** ja **Aada Toropainen** lähtivät innolla mukaan. Alangan houkutteli mukaan hänen tätiensä, yhdistyksen varapuheenjohtaja, **Sanna Määttänen**.

– Ajattelin, että sehän olisi kiva juttu. Olen ollut tapahtumassa pitämässä kioskia ja tekemässä kasvomaalauksia, Alanko kertoo.

Toropainen innostui vapaaehtoistyötä, kun häntä pyydettiin mukaan keilailutapahtumassa. – Minusta on kiva auttaa lapsiperheitä ja tykkään olla pienten kanssa, hän toteaa. – Joo, pienet on niin suloisia! Ihaninta on se, kun näkee lapsen hymyn, Alanko täydentää. Nuoret vapaaehtoiset toimivat esimerkiksi tapahtumissa opastajina ja lisäksi kioskissa tai kahviossa. Toropainen ja Alanko suunnittelevat tekevänsä kevään tapahtumassa glittertatuointeja. Vapaaehtoisuus tuo heille iloa ja ylpeyttä.

– Itselle tulee hyvä mieli, kun näkee, että toisella on hyvä mieli, he tiivistävät. Valkeakosken paikallisyhdistyksessä vapaaehtoisuus on tehty helpoksi. Tapahtumia on sopivasti yhteydenpito hoituu WhatsApp-ryhmässä ja jokainen tehtävä on paketoitu selkeästi. Määttänen korostaa, että vapaaehtoisen pitää tietää, mitä häneltä odotetaan.

Miksi nuoria ei näy vapaaehtoisina enemmän? Alangolla on yksinkertainen vastaus:

– Jos ei kukaan kysy, niin ei voi tietää tämmöisestä.

MLL-aktiivi Jaana Laitilalle kunnianosoitus

MLL-aktiivi **Jaana Laitila** (kuvassa toinen oikealta) on vastaanottanut Tasavallan presidentti **Alexander Stubb**in myöntämän Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkin. Laitila on Alkio-opiston rehtori, Humakin hallituksen puheenjohtaja ja lisäksi mukana monissa erilaisissa paikallisissa ja valtakunnallisissa luottamustehtävissä. Laitila on MLL:n liittovaltuuston jäsen ja toiminut liiton luottamustehtävissä lähes 20 vuotta. Kuvassa myös samassa tilaisuudessa palkitut Humakin **Reijo Viitonen**, **Päivi Marjanen** ja **Tarja Nyman**.

OTA EDUT KÄYTTÖÖN

Alennukset tuotteista

- Instru Optiikka
- Jesper Junior
- Kirpukoti
- Props Kids
- Synsam
- You Name It Oy

Matkailu ja vapaa-aika

- Elixia
- Hotelli Helka
- IMT.fi (Ikaalisten matkatoimisto)
- Ranuan eläinpuisto
- Saamelaismuseo Siida
- Tallink Silja Line

Auto- ja välinevuokraus

- Hertz Autovuokraamo

Paikalliset edut

MLL:n jäsenperheet saavat usein alennuksia muun muassa paikallisyhdistysten kerhomaksuista. Muista mahdollisista paikallisista jäseneduista yhdistyksesi tiedottaa jäsenkirjeissään ja nettisivuillaan.

Tarkeimmat tiedot jäseneduista:

- ▶ mll.fi/jasenedut

MLL PÄHKINÄNKUORESSA

- 65 000 jäsentä
- 523 yhdistystä
- 9 alueellista piiriä
- Etsi oman alueesi yhdistys tai piiri:
- ▶ mll.fi/yhdistyshaku

Keskusjärjestö

- Tukea nuorille:
- ▶ [nuortennetti.fi](https://mll.fi/nuortennetti.fi)

- Tukea vanhemmille:
- ▶ mll.fi/vanhemmille

- Tukea yhdistyksille:
- ▶ vapaaehtoisnetti.mll.fi

- Keskusjärjestön toiminnot:
- ▶ mll.fi/yhteystiedot

Kuvituskuva

Nuorisokahvila yhdistää Himangan lapset ja nuoret

MLL:n Himangan nuorisokahvila on muodostunut tärkeäksi kohtaamispaikaksi paikkakunnan 4.–7.-luokkalaisille. Vapaaehtoisten pyrittämä kahvila on tullut tarpeeseen, sillä Himangalla ei ole kaupungin järjestämää nuorisotoimintaa iltaisin tai iltapäivisin. Kahvila on ollut avoinna syksystä 2023 lähtien.

Kahvila toimii Himankatalon kerhotilassa, ja tavallisena iltana paikalla käy noin 30 nuorta. Illan aikana pelataan rennossa hengessä lautapelejä ja korttia, piirretään ja jutellaan iltapalan äärellä. Tavoitteena on, että paikalla on aina samat kaksi tuttua aikuista, joille on luontevaa olla lasten ja nuorten parissa. MLL:n Himangan yhdistyksen puheenjohtajan **Laura Tiluksen** mielestä on tärkeää, että kahvilassa jokainen voi olla oma itsensä.

– Nuorisotoiminta on nyt todella tärkeää. Osalla nuorista on paljon harrastuksia, mutta joillekin kahvila on ainoa ajanviettopaikka koulun ja kodin välillä. Monelle kahvilasta tekee tärkeän se, että täällä voi kokoontua isommalla porukalla kavereiden kanssa. Ilta kuluu aina nopeasti, ja joka kerta saamme todeta, miten ihania lapsia ja nuoria meillä on, Tilus sanoo.

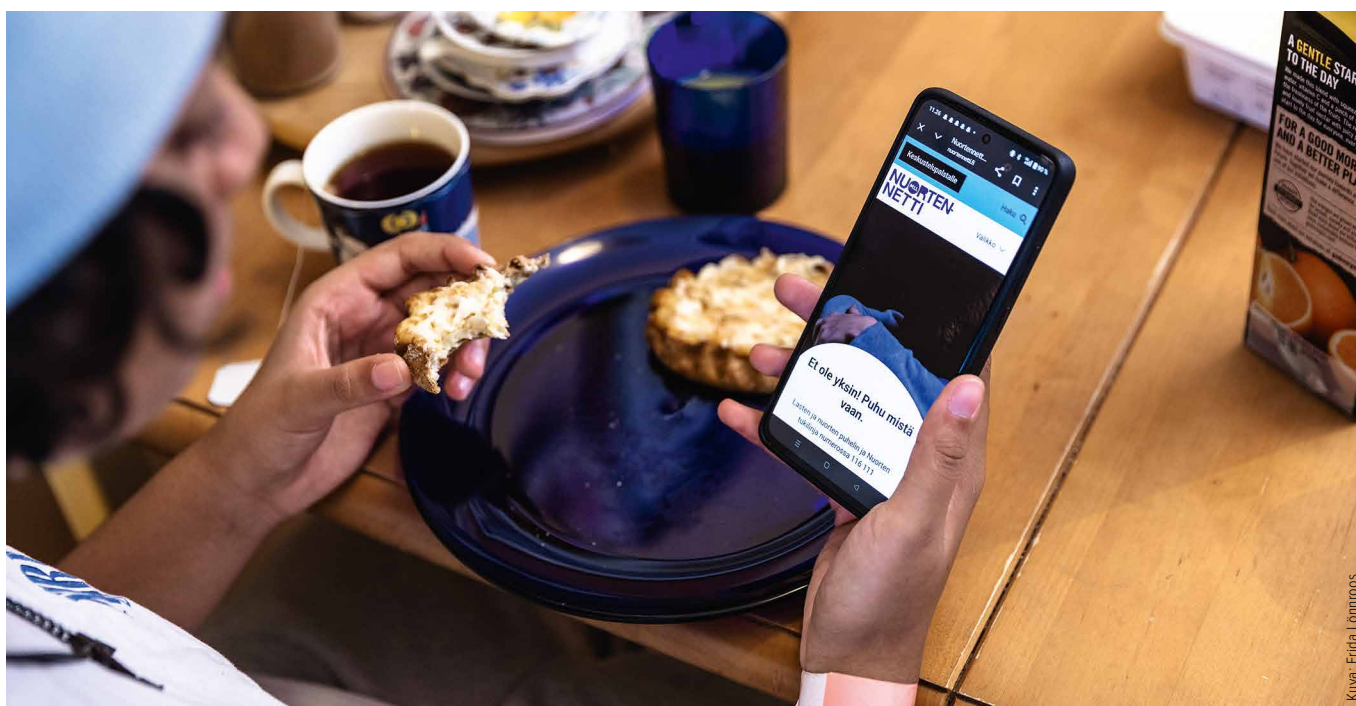
Vastaa ja voita innostavat puuhat

Kerro meille, mikä oli tämän lehden paras juttu. Samalla voit esittää juttutoiveesi ja mielipiteesi lehdestä. Vastaa netissä osoitteessa mll.fi/lukijakilpailu.

Yhteystietojasi käytetään vain palkinnon arvonnassa. Lähetä vastauksesi viimeistään 31.5.2026. Vastaajien kesken arvomme 3 kappaletta Oppi&ilon leikki-ikäisille suunnattuja *Oivallan itse* ja *Vastaan itse* -puuhatuotepakettia, joissa lapsi tutustuu arjen tuttuihin asioihin oivaltamalla ja vastaamalla itse näyttämällä oikeaa kohtaa sormellaan.

Kuva: Oppi&ilo

Kuva: Frida Lönnroos

Nuoret äänessä

Sivulla 16 kerroimme asiantuntijan näkemyksen uusista digisuosituksista 0–13-vuotiaille. Tekeillä on digisuositukset myös 13–18-vuotiaille. Lue, mitä kaksi nuorta itse ajattelevat nuorten somen käytöstä.

SOME ON SOSIAALINEN TILA

Moni aikuinen haluaa rajoittaa nuorten ruutu-aikaa ja sitä, mitä me teemme netissä. Tarkoitus on hyvä, mutta usein aikuiset eivät ymmärrä, mitä kaikkea he oikeasti rajoittavat. Digilaitteen avulla nuori pitää yhteyttä kavereihinsa, ylläpitää harrastuksia ja saa tietoa maailmasta sekä luo siitä mielipiteitä.

Some on nuoren sosiaalinen tila. Me tapaamme netissä, ryhmächateissa tai keskustelupalstoilla, siellä missä muutkin samanikäiset ovat. Kun puhelin viedään pois, yhteys kavereihin katkeaa. Some tukee identiteetin rakentumista, kun nuoret kokeilevat blogin kirjoittamista, videoiden kuvaamista ja editointia, pelien pelaamista ja jopa pienimuotoista yrittäjyyttä. Me opetelimme ilmaisemaan itseämme, ottamaan vastuuta omasta tekemisestämme ja kohtelemaan toisia kunnioituksella.

Puhelin on myös oppimisen väline. Esseet, osa tehtävistä ja kokeista tehdään koneella, tarvittava tieto saadaan netistä ja opettajiin pidetään yhteyttä viesteillä. Ruutu-aika rajoitus saattaa sittenkin estää koulutehtävän tekemisen.

Rajoittaminen ei poista ongelmia, se vain siirtää ne piiloon. Digihyvinvointi ei synny kielloista, vaan tasapainosta. Nuori voi voida hyvin digitaalisessa ympäristössä silloin, kun hänellä on mahdollisuus pitää yhteyttä kavereihin, oppia uutta ja ilmaista itseään turvallisesti. Jos nämä mahdollisuudet rajoitetaan, digihyvinvointi ei parane, vaan se heikkenee.

Kiivi, Nuortennetin toimittaja

RATKEAVATKO ONGELMAT SOMEKIELLÖLLÄ

Somekielto ei mielestäni ole paras ratkaisu, eikä se ainakaan saa jäädä ainoaksi. Se saattaa vaikuttaa helpolta ratkaisulta, mutta sen toimivuus ei kuitenkaan ole taattua. Sen sijaan tarvitsemme päätöksiä, joiden avulla somesta tehdään turvallisempi paikka. Painetta pitää laittaa päättäjille, jotta he pyrkivät löytämään ongelmiin aidosti parempia ratkaisuja. Päättäjien pitäisi myös velvoittaa someyhtiöt ottamaan vastuuta somen haittoista ja toimimaan haittoja vastaan.

Myös nuoria pitää kuunnella ja heidät pitää ottaa mukaan päätöksentekoon tässä juuri heitä koskevassa asiassa. Lisäksi jokaisen meistä pitää pyrkiä kohti maailmaa, jossa some ei olisi liian suuri osa elämäämme. Some voi olla väline, joka parantaa elämäämme, mutta se ei saa määrittää sitä. Mietin, miksi keskustelusta jää usein täysin pois aikuisten somen käyttö. On aikuisia, jotka eivät pysty olemaan ilman puhelinta ja jotka toimivat epäasiallisesti digitaalisessa ympäristössä.

Somen haitat voivat olla vakavia. Some voi esimerkiksi edesauttaa radikalisoitumista, kiusaamista, keskittymiskyvyn huonontumista ja sekä mielen terveyden että fyysisen terveyden heikkenemistä. Somessa voi kohdata pelottavaa, ahdistavaa ja sopimatonta sisältöä ja moni on addiktoitunut somen selailuun. On selvää, että asialle pitää tehdä jotain. Mutta onko juuri somekielto kaikista toimivista ja paras ratkaisu?

Emilia, Nuortennetin toimittaja

LAPSUUS ON PARASTA LIVENÄ

Suosittellemme lapsen ensimmäiseksi laitteeksi kellopuhelinta tai peruspuhelinta. Kellopuhelimella on helppoa ja turvallista harjoitella fiksuja digitaitoja, ja pysyt itsenäistymisen ensiaskelissa mukana.

Edistämme lasten ja nuorten digihyvintointia yhdessä MLL:n kanssa. Tilitämme jokaisesta myymästämme kellopuhelimesta 5 euroa MLL:lle. Summalla tuetaan muun muassa Lasten ja nuorten puhelinta ja chattia.

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

elisa.fi/ml

elisa

Liity MLL:n
kuukausi-
lahjoittajaksi

Auta kotimaan lapsia ja perheitä

Ole mukana luomassa hyvinvoivaa lapsiystävällistä kotimaata ja liity MLL:n kuukausilahjoittajaksi. Säännöllinen tuki on paras tapa auttaa.

Liity: mll.fi/kuukausilahjoitus

LAPSET ENSIN